

ГЮСТАВ ЕМАР МЕКСИКАНСКИ РАЗБОЙНИЦИ

Превод от френски: Сакин, —

chitanka.info

1

СТУДЕНТ ПО БОГОСЛОВИЕ

Когато за пръв път стъпиха на американска земя, испанците завариха две могъщи империи, които бяха си поделили почти целия Нов свят. Тяхното държавно устройство говореше за цивилизация, равна на европейската, макар да се бе развивала при съвсем други условия.

Тези две империи бяха Мексико и Перу.

Първата от тях лежеше в Северна, а втората — в Южна Америка.

Благодарение на системата за управление, която испанците въведоха в завзетото Мексико — система, която правителството упорито поддържаше в метрополията допреди войната, испанските колонии в Новия свят и до днес живеят в дълбоко невежество и варварство, от което може би никога няма да се освободят.

Религията, която изповядват в Мексико — ако смесицата от католицизъм и езичество може да се нарече религия, — има твърде малък допир с християнството. Индианците, които са две трети от населението, са запазили вярата на своите прадеди: те само по име са християни. Лишени от нравствено възпитание, те нямат никаква представа за законите на солидарност между хората. Свободата у тях се превръща в произвол, в сляпа омраза към всичко чуждоземно.

Същевременно на мексиканеца не му липсва нито ум, нито енергия; той по инстинкт разбира доброто и прекрасното и при благоприятни условия би могъл да стане един велик народ. Това пролича в тяхната героична борба срещу испанците, в която се проявиха като бунтовници и много даровити хора.

Всички недостатъци у мексиканците са насадени от техните победители; всички достойнства са техни собствени и толкова са вкоренени в тяхната природа, че цели три века деспотизъм на испанците не е могъл да ги унищожи.

Ще оставим сегашното положение на този нещастен, достоен за съжаление народ и ще се върнем към миналото му. Ще разкажем един

героичен епизод, наречен война за независимостта на Мексико. Историята може би с умишлено презрение го премълчава, но той има огромно значение, защото е нанесъл последния удар върху испанците и е спечелил победата на тези великодушни борци за свобода.

В сряда, началото на месец декември 18... година, в три часа следобед, един млад дваисет и пет, дваисет и шест годишен човек с дълго черно расо, бяла яка и широкопола шапка — облекло на студентите богослови — пътуваше с муле по десния бряг на Рио Гранде дел Норте, една от най-големите и красиви реки на Мексико, която го отделя от Тексас.

Прихлупил шапка до очи и отпуснал глава на гърди, пътникът не обръщаше никакво внимание на чудесната живописна местност. Може би дълго бе живял и се бе наситил на природните красоти, или пък, още по-вярно, толкова дълбоко се бе замислил, че не ги забелязваше. В това време Мексико воюваше и цялата тази нещастна страна бе опустошена. Твърде възможно бе този млад човек, мислейки за това, да оставаше равнодушен към всичко околно и да не можеше да се любовува на чудесния пейзаж, който като в калейдоскоп неспирно се разгръщаше и изменяше пред очите му.

Той често побутваше мулето си, бързаше да стигне в малкото градче Пасо дел Норте, кокетните къщички на което издалеч се виждаха край същия бряг на реката и ту се скриваха зад гъсти дървета, ту отново се показваха.

Пасо дел Норте бе основан от испанците на границата на провинция Чигуагуа, за да спира нахлуването в страната на независимите индианци.

Благодарение на своята отдалеченост този край не изпита ужасите на войната, която разори Мексико и населението му. Имаше около хиляда и петстотин жители, живееше щастливо и спокойно и не се бъркаше в политиката.

Като наближи градчето, пътникът започна да задържа мулето, вдигна глава и тревожно се огледа встрани.

Навред бе тихо, никакъв човек не се виждаше. Тази тишина и пустота се видяха доста странни на младия човек.

— Какво значи това? — прошепна той. — Предчувствам някаква беда. Дори ме обзема страх.

След тези думи бодна с шпори мулето и тъй силно го шибна с камшика, че то въпреки умората си полетя в галоп.

След няколко минути младият човек се намери пред една застава. Барьерата, както никога, бе спусната и край нея се движеше часовой.

Пътникът по неволя се спря.

— Охо! — промърмори си той. — Работата става сериозна.

Когато видя ездача, часовоят също спря и се подпря на пушката си.

— Кой е? — викна той, като изгледа младия човек от глава до пети.

— Свой.

— Свой ли? — насмешливо повтори войникът. — Тъй. Но какъв именно, там е въпросът.

— Приятел на мира — тихо отговори пътникът.

— Приятел на мира? Хм! — още по-насмешливо се обади часовоят.

— Вижте дрехите ми, сеньор войник.

— Дрехите нямат значение, приятелю, и вие прекрасно го знаете — отвърна часовоят.

Младият човек болезнено прехапа устни, но се помъчи да скрие недоволството си.

— Кой сте вие и защо дойдохте? — попита след кратко мълчание войникът. — Говорете само истината, ако не искате да ви пръсна черепа.

— Аз съм студент по богословие и току-що издържах последните си изпити в Гуадалахара. В Пасо дел Норте имам роднини. Искам да гостувам у тях няколко дни, преди да се посветя в духовен сан.

— Хм — избъбра войникът, който сви рамене. — Не е чиста работата ти. Здрав, прав момък, вместо да изпълни дълга си към родината и краля...

— Като служи на бога, ще служи и на краля — прекъсна го пътникът.

— Това не е моя работа. Как се казват роднините ви?

— Дон Рамон Очоа, алкад^[1] на Пасо дел Норте.

Войникът сви вежди.

— Не ми харесва тая препоръка, приятелю — каза той. — Сеньор Очоа е заподозрян във връзки с бунтовниците.

— Мръсна клевета! — горещо извика пътникът. — Сеньор Очоа е честен човек и не се бърка в политиката.

— Може би. Началството всичко ще разбере.

При тези думи войникът вдигна бариерата.

Пътникът бутна мулето, но часовоят улови юздата.

— Почакайте една минутка, драги приятелю — рече той. — Не зная защо, но вие ми харесвате. Да не се казвам Рулс Ортего, ако не е вярно. Искам да ви дам добър съвет.

— С удоволствие ще ви изслушам — отвърна младият човек, като иронично се усмихна и наведе глава към мулето.

— Виждате ми се славен момък — добави часовоят — и твърде ще съжалявам, ако ви се случи някаква неприятност. Вие сте млад, силен, отлично развит. Изгорете тази ужасна дреха, която е удобна само да се ловят птици, и облечете мундир. От него ще имате само полза.

— Благодаря ви, сеньор войник — отвърна със скрита усмивка младият човек. — Кой знае какво ще се случи! Може да изпълня вашия съвет и дори много по-скоро, отколкото мислите.

— Отлично! Няма нищо по-изгодно от военната служба, особено в днешно време.

— Довиждане, сеньор войник.

— Довиждане, сеньор студент.

Младият човек влезе в една от страничните улици, а часовоят спусна бариерата и отново се заразхожда напред-назад доста доволен, че има случай да си побъбре.

Скоро нашият пътник чу някакъв шум, който неспирно се усиляваше. Това бе шум от викове, смях, ридания, плачове, весели песни, звуци от китари и конски цвиления.

— Аха! Разбирам каква е работата — прошепна младежът.

Той прекоси тясната уличка и се намери на главния площад.

Една странна гледка се изпречи пред очите му.

Сред площада се бе разположил испански кавалерийски отряд в жълта униформа, който цвят мексиканците подигравателно наричаха „тамаринди“.

Те бяха двеста и петдесет души.

Хората от градовете и селата гледаха с ужас на тези войници, защото с тяхното пристигане почваха пожари, насилия, грабежи, след които оставаха само развалини и трупове.

Пламъците от запалени мебели, дъски и греди ярко блестяха и заливаха стените на къщите с червена светлина.

Мексиканци и индианци поднасяха вино и закуски на войниците, които ги удряха с камшици по гърбовете, за да ги събудят, както казваха те.

Конете лакомо хрупаха царевица, ограбена насила от жителите.

Около входа на църквата бе образувано нещо като военен съд. Командирът на отряда седеше на масата, заобиколен от стърчащи одрипавели офицери, и безапелационно осъждаше треперещите граждани, довеждани при него от войниците.

Тези нещастници, обвинени в измислени престъпления, повечето биваха осъждани на големи глоби, които веднага трябваше да внесат, за да не бъдат обесени.

То не бе празна заплаха. Можеше да се убеди всеки, като погледнеше към балконите на къщите, където се клатушкаха трупове на обесени.

В момента, когато нашият пътник излезе на площада, пияни войници водеха при командира двама подсъдими, които се държаха с подчертано достойнство.

Това бяха кметът дон Рамон Очоа и свещеникът на църквата в Пасо дел Норте дон Хосе Антонио Линарес.

Когато ги видя, младият човек скочи от седлото, прекоси площада, остави мулето при конете и тръгна към църквата.

Всичко това извърши тъй спокойно и самоуверено, че никой не му обърна внимание.

После се промъкна през тълпата от пируващи войници и спря зад отец Линарес, който бе доста загрижен и не го забеляза.

Започна разпитът на подсъдимите.

— Вие сте кмет, а вие — местен свещеник, нали? — запита командирът, като изгледа първо единия, а после другия.

— Да, сеньор — отвърнаха те, като наведоха глави.

— Има срещу вас оплакване — добави командирът, като ги изгледа страшно и сучеше мустаци. — Верните хора на краля, които се

ползват с нашето доверие, ми донесоха, че принадлежите към бунтовниците!

— Лъжа е — твърдо отвърна кметът. — Ние не сме бунтовници. Пък и никой в тоя град не се бърка в политиката.

— Когато в страната има недоволство, честните хора не бива да стоят пасивни. Който не е за краля, той е против него.

— Изводът ви не е твърде логичен — забеляза съе свиване на рамене кметът.

— Охо! — извика командирът, като го изгледа накриво. — Този негодник си позволява и да разсъждава.

— А вие, — вие убивате без разсъждения.

— В какво ни обвинявате? — запита отец Линарес, като разбра, че отговорът на кмета може да влоши тяхното и без това критично положение.

— А! Искате да знаете какви улики има против вас ли, сеньор отче? — иронично отвърна командирът.

— Да си призная, сеньор — спокойно добави свещеникът, — твърде ми се иска да ги чуя. Само в такъв случай бихме могли да докажем невинността си.

— Тогава слушайте! Обвиняват ви във връзки с бунтовниците!

— Това е доста неопределено.

— Има и друго нещо.

— Кажете.

— Вие се обвинявате още, че няколко пъти сте укривали водачите на бунтовниците. Свидетели твърдят, че и сега някои от тях се намират в града. Но се кълна в честта си, че ще открия тези проклети бунтари дори ако трябва да разруша всичките ви скривалища. Тези негодници няма да могат и под земята да се скрият от мен!

— Казаха ли ви имената на бунтовниците, които „крием“?

— Да, на двама.

— Кои са те?

— Хосе Морено и Инкарнасион Ортис, водачи на бандитите от шайката на изменника Мина. Какво ще кажете за свое оправдание?

— Само едно; това обвинение с нищо не се доказва и е твърде недостойно — студено отвърна алкадът.

— Дявол да го вземе! — викна командирът, като удари с юмрук по масата. — Как се осмелявате да говорите тъй на капитан Орасио Нунес де Балбоа? Такава дързост заслужава да бъде наказана за наизидание на другите и това няма да закъснее!

В този момент студентът по богословие застана между кмета и свещеника и вежливо се поклони на командира.

— Извинете, сеньор — каза той. — Наистина ли желаете да уловите дон Хосе Морено и дон Инкарнасион Ортис?

Щом съзряха младия човек и чуха гласа му, алкадът и отецът трепнаха.

— Що за негодник е този? Какво иска? — извика с почуда Балбоа.

— Аз не съм негодник, а студент по богословие, сеньор — скромно отвърна младежът. — Току-що пристигнах в града, за да гостувам няколко дни у вуйчо си, кметът дон Рамон Очоа.

— А, значи навреме дойдохте, за да видите как ще обесим вуйчо ви, сеньор студент — подигравателно се усмихна Балбоа. — Само не разбирам защо към мен се обръщате за бунтовниците и се бъркате в работи, които съвсем не ви засягат.

— Бих могъл да ви дам някои сведения, сеньор.

— Какво искате да кажете?

— На няколко мили оттук срещнах двамата бунтовници, които търсите.

— Морено и Ортис ли? — извика Балбоа.

— За Ортис съм напълно сигурен. Колкото до Морено, въпросът е по-сложен.

— Какъв?

— Знаете — каза студентът, — че бащата и синът имат еднакви имена. Нали дълго време служихте у тях и бяхте ловец на ягуари в тяхната хасиенда. Кого именно търсите?

Лек смях се разнесе сред офицерите при това неприятно за командира разкриване на миналото му.

Дон Балбоа ухапа мустаците си и яростно изгледа околните, за да спре смеха.

— Този негодник като че се осмелява да ме иронизира? — злобно извика той.

— Съвсем не, сеньор. Само искам да изясня въпроса и да дам някои необходими сведения.

— Хм! Значи познаваш и двамата Морено?

— Да, точно тъй добре, както и вие, макар да не съм служил у тях.

— Пак ли? — викна Балбоа. — Пази се, момко! Дълъг език имащ и това няма да ти донесе нищо добро.

— Ако сеньорът заповяда, ще млъкна.

— Говори, но без излишни коментари. Задоволи се само да отговаряш на въпросите ми. Бащата или синът беше с Ортис?

— Синът.

— Уверен ли си?

— Напълно.

— Имаше ли с тях жена?

— Не.

— Къде отиваха?

— Към хасиендата Де ла Кайо.

— Близко ли е оттук?

— Да, само на две мили. Може би не знаят, че сте тук; иначе не биха се решили да минат толкова близо до града.

— Сигурно имаше много хора с тях?

— Около стотина.

— Жени нямаше ли? Младият човек се смути.

— Стори ми се, че нямаше.

— Хм! Слушай! Може да казваш истината и аз ще се помъча да се възползвам от думите ти. Твърде възможно е и да лъжеш, защото ми се виждаш голям негодник. Все пак искам да си ми подръка и затова ще останеш при нас за водач.

— С удоволствие, сеньор. И аз също не обичам тези двама души и с готовност ще ви помогна.

— Отлично. А сега върви у вуйчо си и чакай моята заповед. Когато ми потрябваш, ще изпратя да те повикат. Внимавай, не се опитвай да избягаш: това ще ти струва живота.

— Заповедта на сеньора ще бъде изпълнена.

— Колкото до вас, сеньори — каза Балбоа, като се обърна към кмета и свещеника, — свободни сте. Не искам да си служите с груби средства, докато не получите точни сведения. Вървете по домовете си и

се погрижете хората ми да не остават без храна и вино... Доведете другите подсъдими — добави той, като се обърна към войниците.

---

[1] Алкад — кмет. ↑

2

ИНКАРНАСИОН ОРТИС

Дон Рамон Очоа и отец Линарес, доволни, че тъй леко се отърваха, побързаха да изчезнат от тълпата.

Студентът по богословие хвана мулето за юздата и тръгна след тях.

Преминаха мълчаливо пътя от площада до дома на кмета. Нещо като че ли ги притесняваше и им пречеше да говорят.

Дон Рамон имаше доста хубава къща, наполовина скрита сред гъста зеленина и цветя. Студентът по богословие предаде мулето на един от работниците и без да чака покана, влезе в дома заедно с кмета и свещеника.

В голямата и ниска зала бе разхвърляно поради неотдавнашното посещение на испанските войници.

Дон Рамон заключи вратата, тури ключа в джоба си и отиде при студента.

— Надявам се, кабалеро — рече той, — че сега, когато сме сами, ще ми кажете кой сте вие?

— Кой съм аз? — повтори момъкът със силен смях. — Вашият племенник, любезни вуйчо.

— Но аз нямам племенник, което сигурно и вие знаете, сеньор. Шегата настрана: преживяваме тежко време и съвсем не ми е до смях.

— Да, би трябвало да ни обясните всичко открито, млади човече — добави свещеникът.

— С удоволствие Но най-напред трябва да се уверя, че мога да го сторя напълно безопасно.

— Какво искате да кажете?

— Да се пита е по-лесно, отколкото да се отговаря, сеньори! — извика студентът, като пак се засмя и седна в най-близкото кресло.

— Не ви разбирам — каза отецът.

— Също и аз — обади се алкадът.

— Ще се помъча да бъда по-ясен, сеньори. На чия страна сте вие?

— Хм! — изкашля се свещеникът.

— Как? — попита алкадът.

— За краля ли сте или за народа?

— Дявол да го вземе. Този въпрос е твърде сериозен — извика алкадът.

— Намирам, че е съвсем неудобен — отвърна отецът.

— В такъв случай и аз ще мълча. Не мога да ви говоря открито, докато не отговорите на моя въпрос.

Настъпи мълчание. Алкадът и свещеникът дълбоко се замислиха. Студентът си свиваше цигара, но поглеждаше към тях.

— Ами ако сте шпионин? — запита дон Рамон.

— Много е некрасиво, сеньор алкад — отвърна студентът.

— Съвсем не. Не предложихте ли на испанския командир вашите услуги? Не искахте ли да му предадете дон Хосе Морено и дон Инкарнасион Ортис? Вашето държание не ми позволява да бъда откровен с вас.

Студентът силно се изсмя.

— Стига, стига! — извика той. — Виждам, че аз трябва пръв да открия картите си!

— Моля — каза алкадът, като изгледа важно свещеника.

— Погледнете ме добре! — добави студентът, като смъкна шапката и перуката си, която едва ли не закриваше веждите му.

За миг лицето му съвсем се промени.

— Инкарнасион Ортис! — в един глас извикаха отецът и алкадът.

— Същият, сеньори — отвърна замислено Ортис. — Моля, говорете по-тихо. Градът ви съвсем не е подходящ за мен в този момент.

— Бедният! — каза отецът, като скръсти ръце и с дълбока тъга загледа Ортис. — Каква ужасна непредпазливост! Какво би станало, ако ви открият?

— Ще ме обесят — спокойно отвърна Ортис. — Но не е там работата. Ще откажете ли сега да отговаряте на въпросите ми?

— Разбира се, че не! — извика алкадът. — И ние ще бъдем откровени, както и вие. Аз съм за народа.

— Аз съм за бога и моята държава — каза свещеникът.

— Прекрасно. Знаех на чия страна сте и затова без страх дойдох при вас — отвърна Ортис, като отново тури на главата си перуката и шапката. — Любезни дон Рамон, ще ви помоля, изпратете на площада всичкото вино, колкото има в града, да се раздаде на „тамариндите“. После ще ви кажа защо искам това.

— Веднага ще го сторя, драги дон Ортис. Имам пълна вяра във вас.

— Не се безпокойте, работя за право дело. Уредете всичко и се върнете по-скоро. Има доста много да говорим и да вземем някои мерки.

— Стига ми само четвърт час — каза дон Рамон. — Много ли е?

— Не! Докато ви чакам, ще поговоря с отца.

Алкадът се поклони и бързо излезе от стаята.

— Е, сега да си побъбрем — рече Ортис, като впи поглед в свещеника. — Любовта към родината и желанието да ѝ служа ме доведе в околностите на Пасо дел Норте. Но вие знаете, че друга, много по-сериозна причина ме доведе в града.

— Да, разбирам вашия намек, дон Ортис. Аз честно устоях на думата си.

— Доня Линда и баща ѝ...

— Са в пълна безопасност. Щом тук дойдоха испанците, аз и дон Рамон ги отведохме в по-рано пригответено скривалище, за което никой не знае освен нас двамата.

— Закълнете ми се, че са в пълна безопасност, че не може да бъде открито скривалището, за което ми говорите.

— Кълна се във вечното си спасение, сеньор — смело отвърна отецът.

— Вярвам ви, защото познавам вашата преданост към тях. Знаете ли, че шайката на Балбоа съвсем не са испанци, а най-долнопробни бандити?

— Подозирах го от държанието им в нашия нещастен град. Но какво да се прави?

— Потърпете малко. Зная какво е накарало Балбоа да дойде тук.

— Страстта към грабежите ли?

— Да. И любовта към доня Линда.

— О, боже! Вярно ли е? — с ужас извика Линарес.

— Успокойте се. Щом като бог ме доведе тук, той не иска да се осъществи планът на този проклет бандит. Мога ли да се видя с дон Хосе Морено и прекрасната му дъщеря?

— Това би било лудост, дон Ортис. Не забравяйте Балбоа и стотиците очи, които ви следят. Всичко ще се провали!

— Не се боя от смъртта! — викна Ортис.

— Смъртта, дон Инкарнасион Ортис — каза свещеникът с такъв тържествен тон, че събеседникът му неволно се смути, — не е страшна само тогава, когато идва навреме, и човек, след като привърши делото, което е започнал и на което е посветил живота си, без страх се представя пред бога.

— Прав сте — каза Ортис, охладен от този доста строг упрек. — Най-първо ще изпълня дълга си, а после...

— После ще бъдете свободен да вършите каквото обичате, сеньор. Кълна се в честта си, че не само няма да ви разколебавам, но ще ви помогна с каквото мога.

— Разчитам на вашето обещание, отче.

— И ще видите, че ще го изпълня.

— Благодаря ви. А сега да не мислим за друго освен само за нашето свято дело.

— Уви! — печално зашепна отецът. Вратата се отвори и в стаята влезе алкадът.

— Стана ли работата? — весело извика Ортис.

— Ще видите, че не съм си губил времето, дон Инкарнасион.

— Да, виждам и от сърце ви благодаря. Изпратихте ли достатъчно вино на нашите „тамаринди“?

— Достатъчно да се напият хиляда души.

— Отлично. Колкото повече вино изпият, толкова по-добре.

— Е, съвсем не ви разбирам, дон Ортис.

— Нищо. Скоро ще ме разберете. Пияни ли са войниците?

— Те бяха пияни още когато ги видяхте. Виното, което им изпратих, ще ги приспи.

— Добре. Сега чуйте. Разчитам тази нощ да свърша с проклетия отряд на Балбоа. Твърде отдавна ограбва тези места, Време е да се сложи край. Освен това имам заповед от Конгреса веднага да ликвидирам тази шайка.

— Ще бъде доста трудно.

— Не толкова, колкото мислите. Взел съм всички мерки, но за успеха ще разчитам и на вашата подкрепа, сеньори.

— Ние сме готови да ви се подчиним — обади се алкадът, като малко недоверчиво поклати глава.

— Какво ще трябва да правим?

— Не искам много нещо от вас. Привечер войниците ще бъдат мъртвопияни и тогава лесно ще вземем оръжието и конете им.

— Не разчитайте твърде на това, сеньор. Вярно е, че повечето войници ще бъдат пияни, но ще има и трезви. Водени от опиянени и добре въоръжени началници, те ще победят нашите бедни индианци.

— Очаквах това възражение, дон Рамон. Всички ли градски врати са затворени?

— Всички. И при всяка от тях стои подсилено испанско отделение.

— Зная, че има ров, през който може незабелязано да се влезе в града.

— Да, има.

— Охранява ли се от войници?

— Не. Испанците не знаят, че той съществува.

— Наредете да се постави при него верен човек. В десет часа довечера през това място в града ще влезе отряд от сто и петдесет кавалеристи, командван от дон Педро Морено и от мен, за да ви помогне.

— Значи вашият отряд наистина е около града?

— Разбира се.

— Но има една доста сериозна пречка за изпълнението на плана ви.

— Каква?

— Тази, че вие самият ще бъдете водач на тамариндите.

— Не се безпокойте и това ще уредя. А сега, след като уговорихме всичко, ще ви оставя, сеньори.

— Как? Няма ли да се нахраните с нас?

— Може би — отвърна засмян Ортис. — Но предпочитам да ме покани командирът на испанските войски.

Той напусна стаята, а съучастниците му с ужас се спогледаха. Учудваха се и се бояха от неговата смелост, безгрижие и непоклатима самоувереност в успеха на такова рисковано начинание.

Само на няколко крачки от дома на свещеника, за голяма изненада, Инкарнасион срещна Балбоа с офицерите му.

— А, сеньор студентът! — извика командирът, като спря при него. — Къде отивате?

— Търся да обядвам някъде, сеньори — отвърна засмян Ортис.

— Как? Нима вуйчо ви, почтеният алкад...

— Той ме изгони от дома си и заповяда да се нахраня с испанците.

— А, тъй ли? — сви вежди Балбоа. — Е, да изпълним желанието му. Испанците ви канят на обяд, който ще стане в дома на вашия вуйчо, и то за негова сметка.

— Браво! Браво! — извикаха офицерите. — Дадено!

— Голяма чест ми правите, сеньори! — каза Ортис с привидно смущение. — Но не се решавам да приема вашата любезна покана.

— Защо?

— Защото се страхувам да се скарам завинаги с него. Той е богат, а пък аз съм единствен негов наследник. И без туй имахме доста неприятни сцени...

— Я виж ти! — весело го прекъсна Балбоа. — Вие сте славен момък и твърде много ми харесвате. Не се безпокойте, ще ви помиря с вуйчо ви.

— В такъв случай с благодарност приемам вашата покана, сеньор.

— Да вървим. Ще видите, че кметът ще ни приеме твърде любезно.

След няколко минути Орасио Балбоа влезе в дома на дон Рамон, придружен от офицерите си и Ортис, който смутено се свиваше, но скрито се подсмиваше.

Алкадът твърде неприятно се изненада от неочакваното нахлуване. Не разбираше как попадна тук и Ортис. Като се спогледаха, дон Рамон малко се успокои и с истинска любезност прие гостите си, макар в душата си да ги проклинаше.

— Сеньор алкад — обади се Балбоа, — понеже преди час ме уверихте във вашата вяроност към краля, искам публично да ви изкажа моята признателност. Дойдох да обядвам у вас с моите офицери и вашия племенник, когото, струва ми се, не сте приели добре. Ще ми направите удоволствие, като се помирите с него.

— Вярвайте, вуйчо — каза Ортис, — разкайвам се за вината си и смирено моля да ми простите.

— Да, готово! — викна Балбоа. — А сега заповядайте да донесат обяд.

— За съжаление обядът ни е твърде скромнен, сеньори.

Гостите насядаха и слугите почнаха бързо да приготвят масата.

Алкадът заповяда да донесат вино.

Като помагаше на домакина да прислужва на гостите, Ортис успя да прошепне няколко думи на дон Рамон и го ободри.

Скоро пияните до забрава офицери устроиха бесни оргии: започнаха да хвърлят бутилки, да чупят мебелите и картините, за което сам Балбоа даваше пример. Връх на всичко беше желанието да се запали къщата от същите пияни офицери.

Силно възмутен, дон Рамон остави гостите и напусна стаята.

Оргията продължаваше, а крясъците и смеховете все повече се усилваха.

Изведнъж се чу молитва за благовестието.

— Какво е това? — запита учуден Балбоа.

— Нищо особено, сеньори — отвърна Ортис. — Навярно отецът благодари на бога за вашето пристигане в града.

— Е, нека се моли! — извика Балбоа. — А къде е домакинът — зачуди се той, като видя, че дон Рамон не е в стаята.

— Сега ще дойде.

— Така не бива — обади се Балбоа с пиянска настойчивост. — Домакинът не може да изоставя гостите си. Вървете и го доведете!

— Отивам — отвърна Ортис, като стана от масата.

— Ако не иска да дойде, доведете го!... Е, господа, напълнете чашите и да пием.

— Да пием! — подеха в един глас офицерите.

Ортис бързо напусна помещението.

Гуляят продължи. Гостите крещяха, всички наведнъж говореха, пееха, смееха се и от тихия дом на кмета се разливаха небивал шум и викове.

3

ДОНЯ ЛИНДА

Когато излезе от дома, Ортис видя дон Рамон, който със загрижено лице се разхождаше напред-назад пред вратата.

— Е? — попита алкадът.

— Съвсем са пияни. Скоро ще паднат и няма да могат да станат до утре. Изпратиха ме за вас.

— Нима искате да се върна при тях?

— Боже пази! Нека оставим пияниците и се възползваме от времето, което ни дават.

— Какво ще трябва да правим?

— Преди всичко ще ви моля да ме придружите до дон Хосе Морено и дъщеря му.

— Възможно ли е сега?

— Колкото е възможно. Да вървим!

При това неочаквано предложение алкадът потрепера и впи поглед в младия човек.

— Нали поискахте същото и от отец Линарес? — нерешително запита той.

— Откъде знаете?

— Той сам ми каза.

— Жалко! Трябваше да мълчи.

— Защо?

— Както и да е, но аз трябва на всяка цена да ги видя.

— Зная, че ще им предадете нещо твърде важно.

— Да, твърде важно!

— Господи! Какво да правя? — прошепна алкадът.

— Хайде, водете ме по-скоро!

— Не се ли боите, че офицерите...

— Успокойте се. Гарантирам ви, че нищо лошо няма да се случи. Далеч ли е скривалището?

— На две крачки оттук.

Те свиха в една тясна улица, водеща към реката, и спряха пред една жалка къщурка.

— Тук е — каза алкадът.

— В тая дупка ли са те? — тъжно издума Ортис.

— А вие смятате, че сега дворецът е по-безопасен? — иронично попита дон Рамон.

— Да, прав сте. Да влезем!

Алкадът се огледа наоколо, за да се убеди, че никой не го следи. Отиде при вратата, почука с леко прекъсване три пъти и с половин глас рече:

— Нощем вълците бродят край домовете.

— Не е добре да се излиза вечер — чу се отговор от двора.

— Да, ако няма оръжие — добави алкадът.

— Откъде да го взема?

— От приятели.

Скоро бравата скръцна и вратата се отвори. В Мексико, където нощните нападения не са рядкост, отвътре вратата се заключва и с верига.

В отвора се появи побеляла глава на стар негър. Той тревожно се огледа и когато видя двамата мъже, понечи да затвори вратата.

Дон Рамон веднага заговори, за да го успокои.

— Не ме ли познаваш, Канучо? — обади се той.

— А, вие ли сте, сеньор алкад — пошепна той. — Но не сте сам, кой е с вас? — нерешително добави той.

— Приятел. Пусни ни да влезем, стари глупчо, трябва да се видим с господаря ти.

Негърът избъбра нещо, откачи веригата и пусна алкада и Ортис, като веднага пак заключи вратата и тръгна пред тях.

Негърът ги отведе в полусъборена плевня, затвори я, взе метлата и почисти купа царевични кочани. Между два камъка, лежащи до стената, едва се виждаше някакъв шип.

Канучо го дръпна с всичка сила. Част от стената веднага се спусна в някаква дупка, където се показаха първите стъпала на тясна винтова стълба.

— Какво е това? — промърмори Ортис.

— Да вървим — каза алкадът, като застана на стълбата.

Ортис го последва.

Канучо им даде фенер и скоро стената пак се вдигна.

— Ето ни затворени! — рече Ортис.

— Не се безпокой, не е за дълго.

— Защо ще се безпокоя, като съм с вас, приятелю? Съжалявам само за предпазните мерки, които вземаме, това показва в какво ужасно положение се намира нашата нещастна страна.

Стълбата свършваше с желязна решетка, която алкадът отвори. Те се намираха сред дълъг коридор, в края на който се виждаше друга решетка.

После изведнъж свиха вляво и като изминаха около дванайсет крачки, намериха се пред стена, която им преграждаше пътя.

— Тук ще чакаме — рече дон Рамон.

— Не се тревожи, бързо ще ни приемат.

Скоро зад стената се разнесе слаб шум и за миг част от нея се спусна, като се откри пред тях широк вход.

— Да вървим! — обади се алкадът.

Един слуга с факла в ръка ги поведе по някакъв коридор и след няколко минути спря пред врата, където почука.

— Моля, влезте — се чу отвътре.

Дон Рамон отвори вратата и придружен от Ортис, влезе в една стая.

Дон Хосе Морено, висок шейсет и осем годишен старец, бе полулегнал на дивана. Благородното му лице излъчваше доброта и внушаваше уважение; дългите, бели като снега на Чиморасо коси стигаха до раменете.

Доня Линда, стройна и грациозна девойка, нямаше повече от седемнайсет години. Светли копринени кичури ограждаха нейното прелестно лице с небесносини очи и розови, засмени устни, между които се показваха бели зъби. Облечена бе в бяло, пристегната в талията с широка синя лента и дантелено, свободно метнато назад ребосо^[1]. Изпод роклята се виждаха малки пантофки.

Когато видя алкада, дон Хосе му подаде ръка.

— Драго ми е, че те виждам, любезни приятелю — каза той, — съжалявам, че подагратата не ми позволява да стана и ви посрещна. Кой е с вас? Сигурно приятел!

— Инкарнасион! — извика Линда и радостно изтича към Ортис.

— По-тихо, по-тихо, дете мое — каза дон Морено. — Възможно ли е да се хвърляш в обятията на красив млад човек, дори да е твой годеник?

Линда се изчерви и се спря.

— Благословете ме, братовчеде! — каза Ортис, като коленичи пред стареца.

— Ела тук, до сърцето ми! — отвърна дон Хосе, като нежно го притисна до гърдите си.

— Нали няма да се сърдите на Линда, братовчеде? Аз тъй горещо я обичам.

Старецът се усмихна, привлече Линда към себе си, прегърна двамата млади хора и ги целуна.

— Е — обади се кметът, като седна на креслото, — значи напразно съм се страхувал, като ви доведох Ортис. Сега съм уверен, че няма да ме упрекнете, дон Морено.

— Вие сте добър и верен приятел, Рамон. Неочакваното идване на Инкарнасион е голямо удоволствие за мен и аз от сърце ви благодаря.

— Значи всичко е наред. Дълго се колебах дали да изпълня молбата на вашия сродник.

— Зная колко сте предпазлив, Рамон.

— За времето, в което живеем, това е необходимо. Проклетите испанци зорко следят патриотите и шпионите сноват навред.

— Надявам се, че този път сте успели да ги изхитрите — засмя се дон Хосе.

— Бог да ни пази! Ако ни проследяха, никога нямаше да си простя такава непредпазливост.

— Какво ново, братовчеде? — попита Линда.

— Нищо утешително, братовчедке — отвърна Ортис с дълбока въздишка. — Независимостта, за която жадуваме, все още е далеч от нас.

— Нима започнахте да се отчайвате? — рече Линда, като гордо го изглежда.

— О, не — отвърна той. — Понеже имам само няколко минути още...

— Как? Ще си вървите? — извикаха в един глас бащата и дъщерята.

— Необходимостта ме принуждава. Искрах само да се видя с вас и да се уверя, че тук сте на сигурно място. Сега съм спокоен и мога да вървя натам, където ме зове дългът, въпреки желанието ми да остана по-дълго при вас.

— Наистина ли ще си тръгнете? — тъжно попита Линда.

— Уви! Трябва — отвърна Ортис. — Решил съм тази вечер да направя един опит. Ако успеем, ще се избавим от проклетите испанци.

— Познаваш ли командира им, Инкарнасион?

— Не твърде, братовчеде. Той е дон Орасио Балбоа, както твърде важно се нарича сам. Струва ми се, че някога е бил ваш ловец?

— Да, мили мой, вярно. Пази се от този човек. Същински дявол е. Дошъл е в този далечен град само да отвлече дъщеря ми и мен.

— Охо! — извика Ортис, като свъси вежди. — Благодаря, че ме предупредихте, братовчеде. Балбоа и без туй в най-висока степен ми е антипатичен, а сега — сега няма да го пощадя.

— Той се е осмелил да хвърли око на дъщеря ми, твоята годеница, Инкарнасион, а и друго — прошепна на ухото му, — той знае нашата тайна или най-малкото, подозира нещо.

Ортис побледня.

— Ако тоя човек знае тайната ни, трябва да умре! — глухо отвърна той.

— Вие ще ни спасите, Инкарнасион, нали? — извика Линда.

— Заклевам се, братовчедке! Тази нощ ще ви избавя от този негодник и няма да му позволя повече да ви оскърбява. Искам още нещо да ви кажа, братовчеде. Ще можете ли да яздите кон?

— Да, макар че трябва да бъда вързан за коня. Нали съм стар войник.

— Тогава бъдете готови за път при първия сигнал.

Е, сега съм спокоен и мога да вървя. След два часа ще ви се обадя.

— Нека бог ти помогне в твоя опасен път, Инкарнасион — каза дон Хосе.

— И да ви пази, братовчеде — добави Линда. Той я целуна по челото.

— Е, сега съм силен и от нищо не ме е страх.

— Почакай още една минутка, Инкарнасион!

— Какво има, братовчеде?

— Ти нищо не каза за сина ми.
— Да, вярно. Тъй се радвах, че ще се видя с вас, та съвсем забравих за моя приятел.
— Да не му се е случило нещо лошо?
— Хвала богу, нищо. Тази нощ ще се видите с него.
— Значи той е тук наблизо?
— Той ме чака.
— Време е да вървим — обади се кметът.
— Още минутка, Инкарнасион.
— Забавянето може да провали всичко.
— В такъв случай вървете и довиждане.
— Довиждане! — отвърна Ортис и напусна стаята заедно с дон Рамон.

---

[1] Ребосо — вид шал. ↑

4

НЕОЧАКВАНО НАПАДЕНИЕ

След няколко минути кметът изведе Ортис на улицата. Той веднага се раздели с него и си тръгна към дома, където испанците още пируваха.

Като се вмъкна незабелязано в стаята, Инкарнасион зае мястото си при масата. Никой не обърна внимание, че се бе бавил повече от час. Испанците бяха извънредно много пияни.

Като огледа гостите и видя в какво положение се намират, Ортис реши, че е време да почне работа. Стана от мястото си и отиде при Балбоа.

— Искам да ви кажа няколко думи, сеньор — тихо заговори той.

— Говорете, драги приятелю — отвърна Балбоа, като се облегна на стола.

— Позволете ми да ви припомня нещо, което съвсем сте забравили.

— Не ви разбирам. За какво беше?

— За нападението над бунтовниците.

— Да, да! Съвсем забравих! — викна Балбоа, като скочи от мястото си.

— Успокойте се! — каза Ортис, като го натисна да седне. — Още е рано. Според мен по-добре да ги нападнем, когато заспят.

— Прав сте. Ще излезем след час.

— А как мислите, сеньор, няма ли да бъде по-добре, ако изпратим разузнавач да разучи предварително позициите на врага?

— Хм! Това не е лошо. Но кого да изпратим? Не виждам тук...

— Ами аз? Не мога ли да ви помогна?

— Да, да! Ще се нагърбите ли с тази задача?

Ортис се помъчи да скрие радостта си от това предложение.

— Ще бъда твърде щастлив, ако мога да направя нещо за вас.

— Ще го сторите не за мен, а за краля, драги приятелю.

— Моят живот му принадлежи.

— Отлично казано. Да, виждам, че ще можем да се разбираме с вас.

— Надявам се — отвърна с иронична усмивка Ортис.

— Не се съмнявайте. И тъй, готово. Ще тръгнете да разузнаете, а после ще се върнете да ми докладвате.

— Моля, само недейте излиза оттук до завръщането ми, сеньор.

— О, имаме още много неотворени бутилки! — отвърна Балбоа, като великодушно махна с ръка.

Ортис се поклонил и като излезе от дома, заключил вратата и тури ключа в джоба си. Когато взел тези мерки и се успокоил за офицерите, които сега по неволя останали вън, Инкарнасион изтича на площада.

Пияните войници спяха дълбоко. Той презрително ги изгледа и отмина.

Улиците бяха опустели. Домът беше заключен и през зарешетените капаци не се виждаше никаква светлина. Целият град бе потънал в тишина и мрак.

След малко Ортис изтича до изкопа, където преди няколко часа помоли дон Рамон да го почака.

Щом видя младия човек, кметът радостно изтича насреща му.

— Е, как? — запита той.

— Всичко върви добре — отвърна Ортис.

— Много закъсняхте.

— Виновни са пияните испанци, от които едва се откъснах...

Ортис не се доизказа. Навъси вежди и ядосано рече нещо.

— Какво има! — тревожно попита дон Рамон.

— Ах, как ме е яд! — извика Ортис. — Мулето ми остана във вашия двор и няма с какво да отида.

— Само това ли? — весело се обади кметът. — Ела те с мен!

Той отиде в съседна къща, отвори вратата и изведе един великолепен и напълно оседлан мустанг.

— Благодаря ви, дон Рамон! — извика Ортис. — Вие сте безценен човек!

Той скочи на седлото и взе поводите.

— Довиждане. Чакайте ме, скоро ще се върна.

— Една минутка! — каза кметът, като хвана коня за юздата.

— Какво има? — нетърпеливо попита Ортис.

— Какви нареждания ще ми дадете? Какво ще трябва да правя през вашето отсъствие?

— Ха, съвсем се обърках! Прав сте, дон Рамон. Как можах да забравя толкова важно нещо.

— Не е голяма беда. Говорете, слушам ви.

— Не искам много от вас. Само ще подготвите населението за въстание. Жителите да не излизат от домовете си, докато не дам сигнал. Тогава всички изведнъж ще нападнем испанците и никой няма да избяга.

— Те са толкова пияни, че лесно ще се справим с тях.

— Сигурно. Все пак да не се разчита много на това, защото онези, които са трезви, ще се бранят като лъвови, не го забравяйте и бъдете по-внимателен.

— Знам какво правя — отвърна със зловеща усмивка алкадът. — Не се безпокойте. Всичко ще приготвя до завръщането ви.

— Отлично! Само не затваряйте. Скоро ще се върна и няма да бъда сам.

— Разчитайте на мен — отвърна алкадът, като пусна коня.

Ортис се метна на коня, прескочи рова и скоро изчезна в мрака.

Инкарнасион стигна до кръстопът, където се събираха четири пътища. По средата на каменен пиедестал се издигаше висок железен кръст.

Ортис се спря, извади от пояса пистолета, напълни го и стреля.

За миг пред него блесна светлина и пак угасна.

— Идат! — прошепна Инкарнасион и се понесе към светлината.

Скоро чу конски тропот.

— Кой е? — извика той, като спря и приготви пистолета.

— Мексико и независимост.

— Кой сте вие?

— Хората на дон Педро Морено.

— Слава богу! — радостно извика Ортис. — Вие ли сте, дон Педро?

— Да, приятелю, аз съм — отвърна мил и звучен глас.

— А! Дайте да ви прегърна, приятелю!

Той избърза към този, който идваше най-отпред и видя дон Педро.

— Каква щастлива случайност ви доведе тук? — попита той, като се разцелуваха.

— Всичко стана доста обикновено, драги приятелю — отвърна му. — Днес в три часа отидох при моя отряд, който трябваше да оставя за няколко дни под командата на моя помощник. Той ми каза, че сте решили да нападнете испанците. Разбира се, че и аз искам да участвам във вашата експедиция. Понеже човек винаги трябва да бъде предпазлив, взех със себе си триста души, а оставих двеста под командата на моя помощник. Той е само на миля отгук и ако потрѣбва, веднага ще ни дойде на помощ. Всичко е свършено много добре, затова не е необходим тук.

— Сега ще ви обясня всичко. Но, първо, изпратете някого при вашия помощник да заеме позиция около Пасо дел Норте. Освен това наредете да се изпрати разузнавач, за да огледа местността около фланговете на нашия отряд. Напред можем да вървим съвсем спокойно, там няма опасност.

Заповедите бяха веднага изпълнени и въстаниците потеглиха.

Когато наближиха града на разстояние пушечен изстрел, дон Педро заповяда Да спрат. Ортис поговори тихо със своя приятел и сам се отправи към Пасо.

Скоро се намери при изкопа и щом конят му прескочи рова, някой го улови за рамото.

— Вие ли сте, дон Рамон? — тихо запита Ортис.

— Да. Чаках ви.

— А приятелите ви?

— Тук са на две крачки и ще дойдат, когато потрѣбва.

— Отлично. Другото е моя работа.

— Не ви ли трѣбвам повече, дон Инкарнасион?

— Не, дон Рамон, благодаря ви. Погрижете се само за сигурността на... знаете на кого.

— Разбира се, разбира се! Изработил съм вече своя план.

Веднага тръгна, за да осъществи плана си.

Отрядът премина рова и навлезе в града.

Преди това дон Педро заповяда да вържат на краката на конете кожени торбички с пясък, поради което ездачите минаха тихо по улиците.

Най-напред бунтовниците заобиколиха площада и поставиха подсилени групи на изходните улици.

Испанските войници продължаваха дълбоко да спят, без да предчувстват какво ужасно пробуждане им готви врагът.

Като огледа всичко и се увери, че всички са по местата си, Ортис слезе от коня и като отиде при църковната врата, почука няколко пъти.

5

МИНА В ЦЪРКВАТА

Дон Рамон използва помощта на църковния пазач, беден и дълбоко привързан към него индианец.

Като изпълни заповедта на дон Инкарнасион и изпрати огромно количество вино на испанските войници, разположени на площада, алкадът отиде при църквата и влезе в нея през задния вход.

Вътре имаше само един човек, който седеше с отпусната глава дълбоко замислен. Той бе църковният пазач.

Като впи поглед натам, алкадът отиде при него и тури ръка на рамото му.

Индианецът трепна и вдигна глава. Като позна дон Рамон, който някак особено го гледаше, скочи и радостно се усмихна.

— Теб търсих, Пичо — каза алкадът. — Защо си тук, а не в твоето ранчо?

— Трябва да бъда на поста си, господине — отвърна индианецът. — Та не ми ли е тук мястото?

— Да, да. Ако онези негодници — дон Рамон посочи към площада — намислят да ограбят църквата, ти не можеш да я защитиш.

— Разбира се, че не. Но мога да умра на прага й.

Индианецът каза тези думи тъй непринудено и спокойно, че алкадът се трогна и твърде доволен, откри ново доказателство за верността на Пичо.

— Ти ми трябваш — рече той.

— Готов съм. Какво трябва да правя?

— Най-първо, чуй ме!

— Слушам те.

— Помниш ли при какви обстоятелства се видяхме за пръв път?

— Как мога да забравя туй, ваша милост? — горещо извика Пичо. — Преди три години се върнах у дома от Охо Лусеро, от един болен роднина, който ме помоли да го наглеждам, докато боледува. В

три часа следобед отивах в Пасо дел Норте, докъдето имаше още две мили. Бях се уморил много, бързах да стигна в града, преди да мръкне.

— Виждам, че имаш добра памет, Пичо. А пък аз мислех, че си забравил за нашата първа среща. Беше толкова отдавна.

— Сърцето е извън времето и не забравя. На вас дължа всичко. Вие ме спасихте от нищета. Мястото на църковен пазач получих благодарение на вас.

— Добре, Пичо. Щом искаш да бъдеш квит с мен, или по-точно, да ме превърнеш в твой длъжник, можеш да го сториш сега.

— Заповядайте, ваша милост!

— Само че ще трябва да рискуваш живота си.

— Още веднъж ви казвам, че животът ми ви принадлежи. Разполагайте с него, ваша милост.

— След няколко минути ще ти изпратя няколко верни и надеждни хора. Те ще ти помогнат да изнесете от църковното мазе всичко, каквото има: боеприпаси, оръжие и прочее.

— А, слава богу! — извика индианецът, като потри ръце. — Значи скоро ще ни потрябват? Още по-добре, ваша милост.

— Надявам се, че ще ни потрябват още тази нощ, Пичо. Когато изнесете от мазето всичкото оръжие, скрийте го някъде в църквата, но тъй, че щом получите моята заповед, веднага да бъде раздадено на хората. Разбра ли?

— Да, ваша милост. Това ли е всичко?

— Не.

— И аз тъй мислех. Дотук не виждам никаква опасност.

— Почакай. В два часа ли звъниш за молитва?

— В седем часа.

— Отлично.

— Но, ваша милост, навярно не сте забелязали, че от три дни, тоест откакто испанците се настаниха в града ни, не бия камбаните нито сутрин, нито вечер.

— Да, наистина не съм забелязал. Но защо?

— Защото нямах заповед.

— От испанците ли?

— Не, не от испанците, ваша милост.

— Тогава от кого?

— От сеньор свещеника.

— От отец Линарес? — с изненада извика дон Рамон.

— Същият.

— Много странно!

— Той каза по-добре съвсем да спрем богослужението, отколкото да се молим за враговете на нашия народ.

— Не мислех, че той е способен на това.

Алкадът се замисли.

— Слушай — рече той, като че бе решил нещо. — Довечера в седем часа ще звъниш за молитва.

— Макар че ми забрани, нали?

— Да. Аз сам ще поговоря с отец Линарес.

— О, за мен е все едно, ваша милост. Достатъчно е и вашата заповед.

— Добре. Знай, че който и да се опита да те спре, каквото и да се случи, ще изпълняваш моята заповед.

— Кълна се във вечното си спасение, че ще бъде изпълнена дори испанците да ме заплашват със смърт.

— Може би те няма да дойдат в църквата. Както и да е, но аз разчитам на теб.

— Не се безпокойте. Дадох дума и ще я удържа.

— Желая ти успех. Довиждане, Пичо.

— Бог да ви пази, ваша милост!

Алкадът си отиде у дома, където го очакваха отец Линарес и Ортис. По пътя спира на два пъти и говори с хора, които го чакаха. След като се убеди, че са отишли на главния площад, си влезе у дома...

— Дон Рамон като опитен съзаклятник помисли за всичко. Така например той сложи ласо на един от конете и го скри зад рова. Побоя се, и то с право, че Ортис ще забрави да доведе мулето си, за да не възбуди съмнение у испанците.

Когато Инкарнасион напусна града, алкадът, като остави неколцина сигурни хора около излаза, тръгна от къща на къща. Почукваше на вратата, шепнеше нещо на излизащия индианец и като разменяше по някоя дума, отиваше на друга врата. Тъй само за един час успя да извести повече от четиристотин души, на помощта на които напълно разчиташе.

След това неуморният дон Рамон се върна при рова, където остана да чака Ортис, като в същото време наблюдаваше встрани.

Когато Ортис влезе в града с отряда си, алкадът събра другарите си. Каза им, че ще отиде в църквата и ги помоли да го следват, но на известно разстояние и но един, за да не будят подозрение.

— Приятели! — завърши той. — Мината е поставена и заредена, остава само да се запали. Ако опитът ни не успее, поне ще си устроим разкошно погребение!

Напред! За нашето отечество!

— За отечеството! — повториха със сдържан глас заговорниците.

Дон Рамон тръгна към църквата, а другарите му се пръснаха и после бързо тръгнаха в същата посока.

Из пътя алкадът срещна няколко групи въстаници, които бяха поставени, за да отрежат на испанците пътя за отстъпление, скрити в сенките на домовете по главните улици.

Когато ги видя, дон Рамон радостно потри ръце.

— Слава богу! — пошепна той, бързайки напред. — Тоя път здраво пипнах испанците! Какво ли ще каже отец Линарес? Прочее — засмя се той, — ако успеем, няма и да се обяснявам с него... Славно момче е тоя Пичо! Честно удържа на думата си Само да не се случи нещо лошо с него.

Когато стигна до църквата, алкадът пак влезе през задния вход. Скоро започнаха да прииждат и неговите заговорници. Последният от тях заключи вратата.

Църквата се изпълни с народ. Отец Линарес четеше вечерни молитви. Алкадът, на когото никой не обърна внимание, мина през редовете богомолци, застана при амвона и като скръсти ръце на гърди, сериозно изгледа присъстващите.

6

ПРОПОВЕД В ЦЪРКВАТА НА ПАСО ДЕЛ НОРТЕ

Отец Линарес не беше обикновен човек, без средства и без приятели. Неговият настойник, далечен роднина по майка, като искаше навярно да се избави от него, го изпрати в манастира в Ивадалахара.

Тук Линарес прекара няколко години и когато стана младеж и се почувства самотен в света, реши да приеме монашески сан. Животът в манастира разви неговия ум, пробуди всичките му добри качества и го накара да работи върху себе си, за да допълни образованието си. Твърд, енергичен, той не искаше да бъде нищожество, както му бе отредила съдбата, но не от честолюбие, а от любов към хората и от желание да бъде полезен на близките си, които тъй малко бяха направили за самия него.

Линарес бе назначен за свещеник в Пасо дел Норте. Когато се зае да проповядва словото божие на невежите индианци, страната почна глухо да се вълнува.

Първият вик за свобода, след който подир отчаяна десетгодишна борба най-после бе провъзгласена свободата на Мексико, се разнесе от малкото планинско градче и този вик се понесе с бързината на пълния из цялата страна. Обикновеният пастор поведе сто хиляди индианци. За няколко дни те преминаха — стотици мили, влачеха със себе си своите топове, като наближаваха самата столица и искаха свобода от изплашените испанци. Завоевателите никога не бяха очаквали такава смелост и енергия у тези, които дори не смятаха за хора.

Скоро вратите на домовете почнаха да се отварят и се показваха бледни и тревожни лица. После по-смелите се решиха да излязат на улицата. Не мина и четвърт час и цялото население се намери на улицата. Тук имаше не само мъже, но и жени с деца на ръце: в критично време те биват по-силни от мъжете. Всички влязоха в църквата, чиято врата бе широко отворена.

След няколко минути църквата се изпълни с народ. Пичо се готвеше да затвори вратата, когато влезе Линарес.

Индианецът вежливо се поклони.

— Защо въпреки забраната ми ударихте камбаната? — с досада попита свещеникът.

— Как? Въпреки вашата забрана ли, отче? — повтори учуден Пичо. — Напротив, аз само изпълних вашата заповед.

— Подигравате ли се с мен, Пичо, или искате да ме излъжете?

— Нито едното, нито другото, отче.

— Нали ви казах да не отваряте църквата?

— Точно тъй, отче.

— Тогава защо не само я отворихте, но и звънихте за молитва?

— Преди час сте изпратили да ми кажат да ударя камбаната.

— Аз?

— Да, вие, отче.

— Кого изпратих при вас?

— Сеньор кмета.

— Дон Рамон Очоа?

— Да, отче. Дойде при мен тук, в църквата, и ми предаде вашата заповед. Смеех ли да не се подчиня?

Линарес разбра, че няма да може нищо да научи, и наведе глава. Какво можеше да стори? Явно бе, че пазачът бе съучастник на дон Рамон. Но защо се бърка в това кметът? Какво замисля той?

Отецът коленичи пред олтаря и отпусна глава.

— О, боже, виж сърцето ми! — зашепна той. — Помогни ми да посоча истината на тези заблудени хора и ако е необходимо, готов съм да жертвам живота си за тяхното спасение.

Започна четенето на молитвите. Свещеникът тръгна напред, като се мъчеше да изглежда спокоен. Около амвона бе застанал човек с мрачно лице, със смел поглед, насочен към отца. Когато свещеникът се намери пред дон Рамон, той му препречи пътя.

— Назад — сурово викна той на отца. — Днес няма да четете молитви. Аз ще заема вашето място.

— Вие, дон Рамон? — извика силно изненадан Линарес, като отстъпи пред своя бивш приятел. — Нещастнико! Какво мислите да правите?

— Ще изпълня дълга си! — смело отвърна алкадът. — Стига сме навеждали глави пред нашите жестоки тирани. Часът за отмъщение е настъпил!

— Тук не е място за такива възвания! — тъжно отвърна отецът! — Забравяте ли, че се намирате в божия дом?

— Млъкнете! — викна алкадът. — Вие, свещеникът на този град, се осмелявате да говорите тъй! Не бихте искали да предадете борците за нашата свобода на врага, нали?

Ужасен от това тежко обвинение, отецът отстъпи няколко крачки назад.

Богомолците се развълнуваха и отвред се понесоха проклетия. Алкадът се качи на амвона, а свещеникът, притиснат от тълпата, напразно се опитваше да си пробие път.

— Братя! — извика с треперещ глас алкадът, обръщайки се към тълпата, която развълнувана се трупаше около него. — Толкова ли сте слаби, за да търпите жестоката тирания на проклетите испанци? Безмилостният враг без съд убиваше вашите роднини и приятели! Жените и дъщерите ви ги заплашва позор. Те ще станат жертва на победителя, с тях ще се гаврят пияните войници! А вие, вие със страх навеждате глави пред вашите врагове и се унижавате пред тях! Гняв завладя индианците и ги наелектризира.

— Не го слушайте — извика с развълнуван глас отец Линарес. — Не го слушайте, братя мои! Този човек ви мами, той и себе си лъже, като иска да ви подтикне към бунт. Не победа, а смърт ви чака, ако тръгнете с него!

Гневният шум на тълпата прекъсна свещеника. Скоро той зариде и се строполи на плочите. Думите му нямаше да бъдат чути. Той бе победен.

Алкадът се усмихна и вдигна ръка.

Шумът затихна и настъпи дълбока тишина.

— Няма ли сред вас силни и смели хора — добави дон Рамон, — които да се пожертват за свободата на своите братя? А? Тежко на оная страна, където мъжете са негодни да отмъстят за поруганата си чест. Такава страна е недостойна за свобода, щом като не може да я извоюва!

Страхотен шум се разнесе, чуха се викове, ридания и закани.

— Прощавайте! — викна алкадът. — Време е да си тръгна.

— Не, не! Ще останете с нас! Какво ще правим без нашия алкад?
— чу се отвсякъде.

— Не — решително отвърна той. — Кой ще ми гарантира, че утре, след като мине първата възбуда, страхът няма да ви завладее отново?

— Не, вие сте наш водач и ние сме готови всички да умрем заедно с вас — извикаха индианците.

В този момент отец Линарес се изскубна от ръцете на тълпата, хвърли се към амвона и застана до алкада.

— Братя! — извика отецът. — В името на бога ви моля да ме изслушате! Аз съм вашият свещеник — вашият духовен баща. И аз обичам отечеството си, и аз желая свободата му. Но не с убийства и нещастия да я добием. Оставете, нека други да ви защитят.

Викове на разярената тълпа накараха свещеника да млъкне.

Индианците уловиха свещеника и въпреки съпротивата му го затвориха в страничната стая.

Дон Рамон с презрителна усмивка наблюдаваше тази сцена.

Намесата на Линарес още повече засили успеха на алкада.

Когато тълпата се успокои, дон Рамон отново проговори:

— И тъй, обещавате ли, че ще ми се подчинявате?

— Да! Да! — зарева тълпата.

— Закълнете се! — извика той, като посочи разпятието.

Индианците, произнасящи клетва, не вдигат дясната си ръка нагоре като европейците. Те коленичиха и като устремиха очи към разпятието, скръстиха големите пръсти на ръцете си. Тази клетва е най-святата и никой индианец не се опитва да я наруши.

— Заклевате ли се, че ще ми се подчинявате?

— Заклеваме се! — извикаха всички.

— Добре. Бог прие клетвата ви.

— Оръжие! Оръжие! — завикаха индианците.

— Веднага ще го получите — отвърна алкадът. — Пичо! — обърна се той към пазача, който стоеше до амвона. — Раздай им оръжието.

Пазачът заедно със своите двама помощници веднага се залови за работа.

Не минаха и десет минути и всичкото оръжие беше раздадено: пушки, саби, пики, лъкове, стрели преминаха в ръцете на индианците,

които бясно започнаха да ги въртят наляво и надясно.

— А сега, приятели — извика дон Рамон, — мислете само за отмъщение! Смърт на испанците.

— Ще отмъстим! Ще отмъстим! Смърт на испанците — възбудено викаше тълпата.

В този момент около църквата се чу конски тропот и някой силно удари по вратата.

— Стойте! — викна алкадът. — Сам ще видя кой е.

Той слезе от амвона, мина през почтително разделилата се тълпа от индианци и с твърди стъпки отиде при вратата.

АСИЕНДА ДЕ ЛА ВЕГА

— Кой е? — попита дон Рамон.

— Свой! — отвърна глас отвън.

— Бог чу молитвата ни, братя, и ни праща помощ! — извика алкадът. — Това е гласът на Ортис. Ще отмъстим!

— Смърт на испанците! — викнаха индианците, като дрънкаха с оръжието си.

Алкадът отвори вратата.

Ортис влезе в църквата с гола сабя в ръка. Той се здрависа с дон Рамон и се обърна към индианците.

— Свободни хора ли сте вие или роби? — извика той. — Мъже ли сте вие или баби? Дойдох тук с моя отряд да ви помогна. Мога ли да разчитам на вас?

— Да! Да! Да живее Инкарнасион Ортис! — чуваха се викове отвсякъде.

— Тогава след мен, другари! Напред!

— За бога и за свободата! — зареваха индианците и тръгнаха след него.

След миг църквата опустя.

Отец Линарес отвори вратата на стаята, отиде пред олтаря и се помоли за хората, които тъй великодушно отиваха да се жертват за свободата си.

В това време на площада бе почнал безмилостен бой, ужасна сеч. Дон Рамон се присъедини към войниците, които, бяха поставени на ъглите и не позволяваха на никой испанец да избяга от площада.

Скоро избухна и пожар. Озверени, индианците грабнаха факли и с диви крясъци почнаха да палят собствените си къщи. Най-първо пламна къщата на кмета. Задушени от дима офицери счупиха вратата и избягаха на улицата, но там бяха веднага убити.

Само дон Орасио де Балбоа успя да се промъкне през тълпата. Ранен, с изтичаща кръв, той отблъскваше ударите на нападащите го индианци. Скоро улови първия кон, който му попадна, метна се на него и като размахваше сабя, стигна до мястото, където стояха ръководителите на бунтовниците.

— Аха! — извика той със злобна усмивка. — Никога няма да ви забравя, сеньори! Щом като бог ме спаси от вашите убийци, жестоко ще ви отмъстя.

— Застреляйте този негодник! — викна Ортис.

— Стойте — намеси се дон Педро. — Трябва ли да се обръща внимание на заканите на човек, комуто остава да живее само няколко минути? Пуснете го да избяга.

— Както обичате, сеньори — отвърна Балбоа с нова усмивка. — Но заклевам се, че ако някога попаднете в ръцете ми, няма да ви пощадя.

— Оставете тия глупави закани, сеньор, и си вървете!

— Да, отивам си. Прощавайте, достойни алкад дон Рамон Очоа! Съжалявам, че не ви разстрелях. Прощавайте, дон Педро Морено, вие не сте толкова виновен, както другите. Прощавайте, верен слуга на краля и студент по богословие дон Инкарнасион Ортис! Заклевам се с цялата си душа, че никога няма да забравя имената ви! Бъдете проклети.

И като пришпори коня, профуча през тълпата.

Дон Педро употреби всички усилия, за да спре индианците, които безмилостно избиваха испанците. Най-после, като видя, че нищо не помага и клането продължава, той събра отряда си на площада и му заповяда да не се намесва.

Отец Линарес също излезе на площада и кършейки ръце, отчаяно наблюдаваше кървавата гледка.

— Тия индианци не са хора, а диви зверове! — сърдито извика той. — Жестокостта и насилията на испанците не са оправдание за това клане на беззащитни врагове. Тези негодници безчестят святото дело на свободата. Нека ги спрем, сеньори!

— Прав сте, отче — отвърна дон Педро. — Напред, приятели! И аз се възмущавам от такава жестокост.

С извадени саби и насочени пистолети дон Педро и дон Ортис застанаха пред отряда си. Готови бяха да изкомандват, когато тълпата

индианци се впусна към площада и с тържествени викове загради носилките на дон Хосе Морено и Линда.

Щом видя младата девойка спокойна и засмяна сред възбудените, почернели от барутния дим и облени кърви индианци, Ортис изтича при нея.

— Боже мой! Как попаднахте тук? — тревожно запита той. — Нима дон Рамон не устоя на думата си?

— Дон Рамон Очоа е честен човек — горещо отвърна Хосе. — Аз сам го помолих да ме доведе тук.

— Каква ужасна непредпазливост! И в такова време! — извика Ортис.

— Няма от какво да се боим — отвърна Линда. — Всички тези хора са честни, верни и предани слуги на моето семейство.

— Искам да напусна града заедно с теб, Инкарнасион — каза дон Хосе.

— Няма да чакате дълго, братовчеде. Веднага тръгваме.

— А вие какво ще правите, отче Линарес? Ще останете ли в града, или ще дойдете с нас?

— Нито едното, нито другото, сеньори. След всичко, което се случи днес, не мога да остана повече тук. Дългът ме зове да бъда с онези, които страдат. Утре ще замина и ще се присъединя към армията на бунтовниците. Навярно ще се видим там.

— Може би — уклончиво отвърна Ортис. — Бог да ви пази, отче!

— Надявам се, че той ще ми даде сили да изпълня своята задача.

Докато Ортис разговаряше с отца, дон Хосе Морено и дъщеря му слязоха от носилките и се качиха на приготвените за тях коне. Двадесет въоръжени индианци веднага ги заобиколиха.

— А вашата подагра, дон Хосе, не ви ли пречи да яздите! — запита Ортис.

— Никак, приятелю. Пък и не отиваме далеч.

— Тогава да вървим!

Отрядът се построи. Чу се команда:

— Напред!

И конниците потеглиха, наредени от двете страни на дон Хосе и дъщеря му.

Другият отряд от около хиляда и двеста души, след които вървяха жени и деца, излезе от града, но по друг път.

Той се състоеше от цялото население на Пасо дел Норте, водено от дон Рамон.

Обхванатият от пламъци град усилено гореше. Оттам долитаха виковете и охканията на изоставените ранени и умиращи испанци.

След три часа пътуване, преди изгрев слънце, Ортис заповяда на отряда си да спре за почивка на брега на малка рекичка, която се вливаше в Рио Гранде дел Норте. Ездачите вързаха конете и им дадоха да ядат.

На разстояние два пушечни изстрела върху горист хълм се виждаше твърде голяма асиенда. Тя бе построена от дялани камъни и заобиколена със зъбчата стена.

— Там отиваме, сеньори — обади се дон Хосе.

— А ние съвсем не знаехме къде отиваме — каза Ортис.

— Това е асиендата Де ла Вега.

— Как? Вега?

— Разбира се. Виж двамата конници, които идват към нас.

— Дон Рамон и дон Педро!

— Да, те са.

— А! — викна Ортис, като се удари по челото. — Преди много години съм идвал тук.

Дон Педро и дон Рамон, минали по друг път, бяха стигнали в асиендата един час по-рано.

Дон Хосе се обърна към офицерите бунтовници:

— Надявам се, кабалерос, че няма да откажете да си починете няколко минути в моя дом.

— От все сърце ви благодарим, братовчеде — отвърна Ортис. — Пък сме и страшно гладни.

— В такъв случай последвайте ме, сеньори — каза с усмивка дон Хосе. — След няколко минути ще заситите глада си.

Войниците останаха заедно с подофицерите на почивка край реката, а офицерите тръгнаха с дон Хосе.

След четвърт час влязоха в големия двор на асиендата.

Като предадоха конете на слугите, бунтовниците бяха отведени в голям салон, където намериха разкошно сервирана маса.

Закуската бе отлична благодарение на богатството и гостоприемството на дон Хосе, а доня Линда твърде любезно изпълняваше ролята на домакиня.

— А сега на раздяла да пием по чаша — каза дон Хосе.

— Как? Няма ли да дойдете с нас? — запитаха офицерите.

— Не, кабалерос, невъзможно е. Дон Ортис знае защо. Преди няколко дни подучих заповед от главнокомандващия да формирам отряд от доброволци за охрана на Чигуагуа. Но трябва да отида и в Кверетаро, където временно заседава Националният конгрес.

— Пазете се, сеньор — каза дон Рамон. — Кверетаро е доста далеч, а пътуването не е безопасно; срещат се испански войски.

— Зная за опасностите, но трябва да говоря с членовете на Конгреса. Линда ще ме чака тук. Затова ще трябва да се осигури безопасността на асиендата. Сто души ще останат тук под командата на сина ми и ще пазят Линда.

Ортис свъси вежди.

— Напразно оставяте тук Линда. Макар асиендата да е същинска крепост, тя не може да издържи на сериозна обсада.

— Ще пътувам твърде бързо, приятелю, затова не мога да взема Линда.

— Не съм напълно съгласен с вас, но няма и да ви възразя.

Скоро дон Рамон се сбогува с домакините, приятелски стисна ръката на дон Хосе, целуна дон Педро и Ортис и като се метна на коня си, напусна асиендата. Той се присъедини към отряда си и веднага потеглиха.

Ортис бе твърде загрижен и тъжен.

— Какво ти е? — попита го дон Хосе.

— Нищо — отвърна Ортис, но скоро изповяда мъката си: — Не зная защо, но едно предчувствие ми казва, че всичко онова, което се случи тази нощ, е само пролог към нещо по-ужасно. Колко добре ще бъде, ако край тебе е човекът, когото обичаш като брат и от когото нищо няма да скриеш.

— Говориш за Луис Морено? Чудно ми е, че не е тук. Къде е?

— Отиде с експедицията. Но вие скоро ще го видите. Ако предчувствието ми се сбъдне, веднага ще пратя при него куриер.

8

ОТРЯДЪТ НА БУНТОВНИЦИТЕ

В осем часа вечерта, когато изчезнаха и последните лъчи на слънцето и звездите заблещукаха, един прекрасно въоръжен отряд бързо напусна тесния проход край пустинния източен бряг на Рио Гранде дел Норте.

Водачът на отряда отиваше към самата река. Жълтеникавата вода покриваше копитата на коня му и той, като изцвили, отскочи назад.

Ездачът тревожно погледна встрани, мъчейки се да познае къде е попаднал. Но поради мрака това бе невъзможно. Той наведе глава и дълбоко се замисли.

В това време отрядът се приближаваше и като стигна до реката, мълчаливо застана зад своя командир.

Но той не промени тъжната и замислена поза, като дори не забеляза приближаването на отряда.

Ставаше все по-тъмно и по-тъмно.

Най-после един от конниците се отдели от своите другари и реши да отиде при командира си.

— Осмелявам се да ви доложя, сеньор — заговори той, — че отрядът чака вашите заповеди за почивка и нощуване.

Този, макар и вежлив въпрос разсърди командира. Той трепна от изненада и вдигна глава.

— Какво искате, дон Кристобал? — ядосано извика той.

Но дон Кристобал като че не долови острия тон на командира, наведе се още по-ниско и спокойно повтори фразата си.

— Да, прав сте — каза командирът. — Извинявайте, моля, съвсем забравих за това. Прочее, не знаете ли в колко часа изгрыва луната?

Учуден от този неуместен въпрос, дон Кристобал се смути, но свикнал с ексцентричните прояви на своя събеседник, веднага се опомни.

— Добре — рече той. — Сега е едва девет. Имаме време.

Дон Кристобал наведе глава в знак на съгласие, макар и да не разбра какво искаше да каже командирът му.

— Струва ми се, искахте от мен заповед за почивка, любезни дон Кристобал? — добави той.

— Да, сеньор.

— Ето какво. Познавате тази страна много по-добре от мен, затова ще ви моля, определете вие мястото за почивка и уредете всичко по ваш избор.

Дон Кристобал радостно се усмихна, поклони се още веднъж и отиде при другарите си, които като статуи чакаха неговото завръщане.

Като поведе отряда, сви вляво, излезе на пътя, отново сви встрани, изкачи се нагоре по доста стръмен склон и се спря на твърде залесено място, което дълбоко се врязваше в реката. Мястото бе сполучливо избрано и даваше достатъчна сигурност срещу нападение от индианци или диви зверове.

По заповед на Кристобал конниците веднага построиха лагер. Отрядът се състоеше от триста и петдесет души, все възрастни, силни и сериозни хора, облечени с красиви мексикански носии.

Командирът нямаше повече от двајсет години, макар да изглеждаше по-възрастен. Неговото умно, енергично лице с ясносини очи бе твърде правилно и хубаво, малките му руси мустачки изящно се извиваха нагоре, като откриваха горната устна; гъстите му светли коси се показваха изпод шапката и като копринени къдри се спускаха върху раменете.

Тук ще разкажем накратко тъжната история на неговия живот.

Жан Луи Пиер Морен, когото обикновено наричаха Луи Морен или дон Луис, бе роден през 1795 година в голям град на Южна Франция. Родителите му принадлежаха към висшата буржоазия и мнозина членове на тази фамилия се бяха прославили на различни поприща.

След като завърши с бляскав успех образованието си, шестнадесетгодишният Луи Морен зае доста висок пост благодарение на връзките и влиянието на баща му. Но след завръщането на Бурбоните бе оклеветен и си подаде оставката. Тази несправедливост силно възмути впечатлителния младеж. Той реши да напусне Франция, където тъй жестоко постъпиха с него, и отиде в Съединените щати.

Попаднал в чужда страна почти без пари, Луи Морен, без да има роднини и приятели, напразно търси няколко месеца работа, за да може да преживява. Най-после случайно се озова в Орлеан по времето, когато там се намираше Мина. Тези двама бележити хора веднага се сближиха и оцениха един друг.

Мина, който напусна Испания, където не намери място за своя буен характер, дойде в Съединените щати да вдигне въстание и освободи Мексико от испанците. Той събра доброволци в Норфолк и Балтимор и после отиде в Нови Орлеан.

Луи Морен с радост прие да участва в готвената експедиция и отпътува заедно с Мина за Сото ла Марина. Услугите, оказани от смелия младеж на делото на независимостта през шестмесечната величава борба, която завърши тъй нещастно, бяха достойно оценени от Конгреса. Морен, макар и много млад, получи чин полковник.

Няколко пъти с риск на живота си опита да спаси Мина, но напразно — той бе разстрелян от испанците.

Два месеца след от тази катастрофа намираме Луис на почивка с отряда си край брега на Рио Гранде дел Норте.

След кратко мълчание, което Кристобал не се реши да прекъсне, полковникът вдигна глава, наведе се към своя събеседник и докосна рамото му.

— Изглежда, че нашите момчета почват да се чувстват уморени, дон Кристобал — усмихнато каза той. — Възможно ли е да откажат да ме последват?

— Те? Сеньор! — учудено извика дон Кристобал. — Как можете да си го помислите? Нали знаете колко са привързани към вас!

— Изненадан бях от вашето безпокойство, когато ме помолихте за почивка.

— Грешите по отношение и на мен, и на нашите храбри момчета, полковник! — горещо отвърна Кристобал, който боготвореше своя командир. — Позволих си да прекъсна вашата замисленост, а хората и конете бяха страшно уморени и гладни.

— Само затова ли? — попита дон Луис, като го гледаше втренчено.

— Кълна се в честта си, полковник.

— Вярвам ви, любезни приятелю. Но да говорим за друго. Пет дни вече се скитаме из тази пустиня, насочвани от вас. Сигурен ли сте,

че не сте изгубили пътя?

Дон Кристобал се усмихна.

— Трябва да ви кажа, полковник, че преди да постъпя доброволец, бях ловец и познавам пустинята като пръстите на ръката си.

— Вашите думи ме успокоиха, дон Кристобал — отвърна полковникът. — А скоро ли ще стигнем в Охо Лусеро?

— Отдавна щяхме да бъдем там, ако не бяхте пожелали да чакате някои сведения.

— Колко мили има до Охо Лусеро?

— Седемдесет, сеньор.

— Отлично. Значи ще можем да стигнем, като не си почиваме.

— Ако тръгнем посред нощ, когато изгрява луната, ще стигнем, преди да настъпи горещината. Как ще получите сведенията?

— Твърде просто. Ще ми изпратят индианец бързоходец, който е твърде привързан към независимостта.

В този момент от храсталака изскочи непознат човек и застана пред въстаниците.

Без да се смущава, той протегна напред дясната си ръка в знак на мир и заговори с гърлен глас:

— Приятел на свободата.

После, като скръсти ръце на гърдите си, изгледа въстаниците.

— Мисля, че този е бързоходецът, когото чакам.

— Възможно е — студено отвърна Кристобал. — Нека го разпитаме.

— Да, ще го сторя.

9

КУРИЕРЪТ

Появилият се неочаквано човек бе един волен индианец.

Млад и твърде висок, той учудваше със своето снажно и гъвкаво тяло.

Неговото гордо и смело лице, умният и лукав поглед на черните му и дълбоки като нощта очи, високо чело, гъсти вежди, доста голяма уста с ослепително бели зъби — всичко това го правеше един от най-красивите представители на индианската раса.

Облечен бе в памучна риза, превързана на кръста с парче еленова кожа. Панталоните му също бяха от памучна материя с дължина до под коленете. Високите мокасини бяха украсени с разни туземни игли. Косите му, разделени по средата и черни като смола, безредно падаха върху раменете му. В ръката си държеше дълга, груба тояга; торбата с храна висеше през рамото му, а на пояса му стърчеше нож, единственото негово оръжие.

Полковникът даде знак на Кристобал да разпита червенокожия.

— Добре дошъл, Хосе — рече дон Кристобал. — Доста късно идваш. Слънцето отдавна залезе и трябваше да спим. Откъде идваш?

Индианецът не отговори, а само сви рамене.

— Защо не отговаряш? Не чуваш ли какво те питам?

— Името на водача на команчите не е Хосе. Така го наричат испанците, които той мрази. Червенокожите братя го наричат Мос-хо-ке, а белите приятели — Големия Бобър.

Кристобал се поклони на вожда. — Нека моят брат ме извини. Не знаех, че имам пред себе си такъв мъдър вожд и славен воин.

— Големия Бобър много дни е вървял, за да се види с младия вожд, роден отвъд соленото езеро.

— За кой млад вожд говориш, войне? — запита дон Луис.

— За този, който придружаваше неотдавна убития от испанците Мина.

— Твоето пътуване завърши — обади се дон Луис. — Човекът, когото търсиш, е пред теб.

— Нека брат ми го докаже.

— Лесно ще го докажа, ако ти си същият, когото чакам.

Големия Бобър, без да каже нито дума, разкопча ризата си, извади чанта, отвори я, измъкна сгънат на четири лист и го подаде на дон Луис. Той го разтвори и разгледа на светлината на огъня. Това бе груба рисунка на Гуаделупската света Богородица. Тази картина трябваше да има някакво особено значение, защото дон Луис, доволно се усмихна. Той извади от джоба си също такава картина на света Богородица и я подаде на индианеца.

Само с един поглед индианецът долови, че тая картина е също като неговата.

— О, моят брат е, наистина същият воин, когото търся — каза индианецът. — Моят път завърши.

— Колко време моят брат ме е търсил? — попита дон Луис индианеца.

— Два дни преди раждането на луната белите вождове извикаха Мос-хо-ке и го изпратиха да търси Огненото око — отвърна команчът. — Сега ни осветява умиращата луна. Сега младият вожд научи колко дни е пътувал Големия Бобър.

— Как? Значи моят брат е пътувал трийсет и пет дни?

— Големия Бобър имаше много поръчки.

— Има ли брат ми Големия Бобър някое писмо от Конгреса за мен?

— Да!

— Вождът трябва да говори откровенно, защото положението е доста сериозно.

Големия Бобър отрязва един смолист клон, запали го и го забодде в земята пред полковника.

— Ето факела, за да може брат ми да чете по-добре — каза индианецът.

По даден знак от дон Луис дон Кристобал го остави насаме с индианеца и отиде при другарите си. Като се покри с наметалото си, той скоро заспа.

След като прочете всичко, дон Луис прибра писмото в джоба си, прокара ръка по челото си, като че искаше да прогони някаква тежка

мисъл, и се обърна към индианеца.

— Нека по-напред ме изслуша белият вожд — рече индианецът.

— Вождът може да говори — отвърна полковникът. — Аз го слушам.

— Моят брат може да разчита на вожда на команчите, когато му потрябва помощ.

— Значи Инкарнасион ти е дал всичко това? Кажи ми какво става с него?

— Той сам ще говори с белия вожд. Големия Бобър е един прост червенокож. Той не умее да говори като белите.

— И тъй, конгресът на белите е поръчал на вожда на команчите да ме отведе при тях?

— Големия Бобър обеща да го направи и ще устои на думата си.

— Благодаря на моя брат, той познава тази страна и ще ме отведе по най-късия път.

— Птиците летят направо, без да се отбиват встрани. Тъй пътува и Големия Бобър.

— Ортис ще дойде ли на съвещанието на белите?

— Ще дойде. Моят брат ще го види.

— Искам веднага да тръгна — каза полковникът. — Брат ми да не е уморен?

Индианецът се усмихна.

— Големия Бобър не знае какво е умора — презрително отвърна индианецът. — Нищо не може да го спре, когато трябва да изпълни дълга си.

— Щом е тъй, веднага да тръгнем. Сега е един часът и хората, и конете са си отпочинали.

— Готов съм. Нека брат ми заповяда и Големия Бобър ще се подчинява.

Полковникът разбуди Кристобал и като му съобщи решението си, поръча му да събуди четниците по-скоро да се приготвят за път. Отрядът веднага разбра, че някаква важна причина е накарала дон Луис да ги събуди от сладкия им сън.

След половин час отрядът потегли. Четниците внимателно се спускаха от височината, като държаха юздите на конете си, след което се метнаха върху тях и полетяха в галоп.

10

СБЛЪСКВАНЕТО

Нощта бе нетърпимо гореща и задушна. Тежки облаци покриваха небето; милиарди насекоми бръмчаха, като се носеха над градините; клоните на дърветата пращяха без каквато и да е причина; някакви тайнствени звуци пълнеха въздуха и едри капки дъжд изрядко и със злокобен шум падаха по листата. Всичко вещаеше настъпването на буря.

Отрядът се движеше напред с тъжно натежали глави и морни коне, които се препъваха о камъните.

Само Големия Бобър спокойно се движеше напред с такава самоувереност, като че на небето грееше слънце. Той нито веднъж не се спря и не се поколеба. Само рядко потриваше дланта си по кората на дърветата и това му бе достатъчно, за да не сбърка пътя.

На разсъмване бурливите облаци се разпръснаха. Небето се проясни и тих вятрец освежи въздуха.

Въстаниците се ободриха и заговориха весело помежду си.

Полковникът и дон Кристобал пътуваха заедно с водача, който, завладян от обаянието на дон Луис, забрави своята сдържаност. Той стана по-общителен и по-разговорлив с въстаниците.

Към девет сутринта полковникът реши да спре за почивка. Скоро отрядът спря на брега на Рио Браво дел Норте, близо до намерения от водача брод. Мястото бе твърде добре избрано. Бродът се намираше малко по-високо от Пасо дел Норте.

С изключение на часовоите, поставени на определени места, целият отряд спеше.

Към три след обяд полковникът усети, че някой леко го бутна по рамото. Той веднага се пробуди и като отвори очи, вдигна глава.

Мос-хо-ке стоеше до него.

— А, ти ли си, вожде? — извика дон Луис, като сдържа прозявката си. — Време ли е да тръгваме?

Индианецът, без да отговори, му посочи слънцето.

— Да, да, виждам, Големия Бобър е прав — рече полковникът. — Веднага ще заповядам да оседлаят конете.

Индианецът го спря.

— Не — рече той, — в гората има много уши. Опасността е приятел на смелите хора. Тя идва навреме и често пъти съвсем неочаквано. Предпазливостта е потребна на хора, които влизат във война. Големия Бобър всички наблюдава. Неговите бели приятели трябва да бъдат винаги с готови пушки.

— Те са винаги заредени.

— Толкова по-добре.

Когато мина реката, отрядът се построи и веднага потегли в галоп.

Мос-хо-ке посочи на полковника една ниска, но доста гъста гора, към която отиваше отрядът, и се наведе към ухото му.

— Бъди предпазлив, вожде — каза той.

— Какво искаш да кажеш?

— Големия Бобър намери следи.

— Следи?

— Да, на четири мили оттук.

— Не разбирам — рече полковникът, като погледна дон Кристобал.

— Иска да каже, че там са минали някакви хора — отвърна му той.

— Тъй. А какви следи са? — попита полковникът, като отново се обърна към индианеца.

— Следи на войници. Конете са подковани. Те са от белите.

— Навярно въстаници — добави дон Луис.

— Не, гачупини са.

— Испанци?

— Да.

— Къде отиват?

— Към нас.

— Тук ли?

— Да. След час ще ги срещнем.

— Кой ли е?

— Големия Бобър знае.

— Как? Ти ги видя?

— Да.

— Кой е?

— Войниците са под командата на Орасио де Балбоа.

— Не може да бъде. Навярно имаш грешка, вожде.

— Не. Големия Бобър не греши.

— В писмата, които ти ми даде, казват, че Инкарнасион Ортис е разбил Орасио де Балбоа в Пасо дел Норте и е пръснал шайката му.

— Вярно е. Но те отново са се събрали. Те са твърде много. Брат ми да се пази.

— Прав си, вожде — отвърна полковникът. — Разпоредете се, дон Кристобал, да изпратите авангард от четиридесет души и разузнавачи по фланговете. Кажете на хората да бъдат готови за бой. Врагът е наблизо.

Дон Кристобал бързо изпълни заповедта на полковника и след пет минути отрядът навлезе в гората.

Мисълта за боя съживи въстаниците Всички се развеселила и никой не чувстваше умора.

Водачът слезе от коня и го предаде на най-близкия войник.

— Сега Големия Бобър ще огледа пътя за своите бели другари. Когато врагът наближи, той три пъти ще изкрещи като ястреб.

— Благодаря ти, вожде! — горещо отвърна дон Луис.

Индианецът се мушна между дърветата и за миг изчезна.

Отрядът предпазливо тръгна напред.

Изведнъж недалеч от отряда се чуха тържествуващ вик и бързи стъпки. Някой тичаше към отряда.

Високата трева на саваните се разтвори и се показва Големия Бобър. В едната ръка държеше пушка, а в другата окървавен скалп.

— Слава богу! — викна полковникът, когато го видя.

— Гачупините са там! — каза индианецът, като сочеше напред. — Големия Бобър уби един от разузнавачите им. Ето скалпа му.

Нямаше време за съвещание. Като построи войниците, полковникът заповяда на дон Кристобал да вземе със себе си сто души и да остане в засада, докато е необходимо.

Мина се половин час. Бунтовниците стояха мълчаливи и неподвижни.

Двадесет души бяха изпратени на петдесет крачки пред линията на отряда. Те трябваше да известят за приближаването на врага.

Изведнъж се чуха изстрели. Разузнавачите веднага се прибраха при отряда и заеха местата си. Подир тях се носеха конници, посрещнати със залпов огън от бунтовниците. Войниците обърнаха конете си назад, като оставиха няколко убити и ранени.

Полковникът не изчака. Бързо построи отряда и даде заповед за атака. Като остави резерва в гората, полетя с отряда си към испанците.

— Мексико и свобода! — извика той.

Отрядът повтори няколко пъти този вик.

Водачът не се лъжеше. Отрядът, който се готвеше да атакува дон Луис, се водеше от Орасио Балбоа.

Как отново той се яви с този многоброен отряд, това остана тайна.

За човек като дон Орасио де Балбоа войната бе само средство за грабеж.

Дон Орасио бе бандит, а и не по-малко храбър и опитен командир.

Недоволен, че не можа пръв да нападне, а трябваше да се отбранява, той скри голяма част от войниците си в гората. Другите постави тъй, та врагът да не забележи, че това не е целият отряд.

Той имаше четиристотин души — малко повече от хората на дон Луис.

Капитан Балбоа носеше със себе си някакъв паланкин — покрита носилка, която скри в гората и заповяда на шейсет войника да я пазят.

Тъкмо капитанът се приготви за бой и въстаниците се показаха. Те се носеха бурно напред като поток, който помита всичко пред себе си.

Дон Луис като опитен командир изведнъж долови плана на Балбоа и затова изработи свой план.

Нападайки испанците, бунтовниците се разделиха на три колони — средната атакува конницата, която капитанът извади пред тях, а другите две полетяха вдясно и вляво из гората и нападнаха скритите в нея врагове.

Това нападение бе тъй неочаквано за испанците, че те не устояха и се разстроиха.

Започна жесток бой. Изненаданите испанци се биеха отчаяно.

Трудно бе да се каже кой ще победи.

Големия Бобър отиде при полковника и му посочи заобиколената от войници носилка.

— Там! — лаконично рече той.

Дон Луис погледна към мястото, което му посочи индианецът, и разбра, че някаква сериозна причина кара Балбоа да пази покритата носилка.

Дон Луис веднага даде заповед на един свой офицер да я нападне с двадесет души.

Скоро боят се съсредоточи към носилката. Въстаниците употребиха всички усилия да я пленят, а испанците отчаяно я бранеха.

Дон Балбоа се биеше като лъв и без да жали живота си, проявяваше чудеса от храброст, достойни за нещо много по-добро от това, което беше той самият.

Той успя да обкръжи въстаниците отвсякъде, тъй че те изведнъж се намериха в положение на атакувани и атакуващи.

Капитанът вървеше към победа, когато изведнъж се чуха гръмки викове:

— Мексико! Мексико! Свобода!

Резервният отряд от въстаници се хвърли върху испанците. Това бе Кристобал със своите момчета. Големия Бобър ги извести за опасността, която заплавашваше полковника и той му дойде на помощ.

Внезапната подкрепа веднага измени положението. Притиснати отворед, изплашените испанци помислиха за отстъпление.

В този момент завесата на покритата носилка се отдръпна и се показва прелестното лице на девойка.

— Тук! При мен! — отчаяно извика тя и на дон Луис лицето и гласът се сториха познати. — Спасете ме, борци! Аз съм мексиканка, дъщеря на...

Тя не можа да довърши. Капитанът изтича към носилката и като я блъсна грубо, дръпна завесата.

— Напред! — извика полковникът, като пришпори коня. — Да спасим девойката!

— Напред! Напред! — подхванаха бунтовниците и полетяха след него.

Но всичките му усилия отидоха напразно. Дон Орасио успя да събере войниците си, започна да отстъпва крачка по крачка и се скри в гората.

Безумие бе да бъде преследван; настъпи нощ и дълбок мрак покри земята. Тъй дон Луис не можа да спаси девойката.

Той изпрати няколко разузнавачи, за да се увери, че дон Орасио наистина е отстъпил. После даде заповед да се построи лагер на самото бойно поле, осяно с испански трупове. Въстаниците бяха страшно уморени и трябваше да си починат.

11

ОХО ЛУСЕРО

Полковникът остана твърде недоволен от изхода на боя. Наистина той накара испанците да отстъпят, но тази победа му се видя по-скоро поражение, защото не можа да спаси младата девойка, която го молеше за помощ.

Към среднощ в лагера дойде Големия Бобър и като доближи полковника, който седеше край огъня дълбоко замислен, седна до него.

Дон Луис вдигна глава.

— А, ти ли си, вожде? — каза той. — Доста закъсня.

— Мос-хо-ке проследи испанците — отвърна индианецът, като напълни лулата и запуши.

— Видя ли ги?

— Дълго време ги следих.

— Какво правят?

— Бягат като изплашени кошути.

— Значи не мислят да ни нападат?

— Не. Те бързат да стигнат там, където отиват.

— А къде отиват те?

— В пустинята.

— Не разбирам какво ще правят там?

— Мос-хо-ке ще узнае, когато му дойде времето. Индианецът има орлови очи. Той вижда цялата пустиня.

— И водят със себе си младата девойка?

— Да.

— Вождът познава ли я?

— Може би.

— Коя е тя? — попита дон Луис.

Големия Бобър впи поглед в него.

— Среднощ е вече — каза той. — След няколко часа ще тръгваме. Мос-хо-ке е уморен и си ляга да спи.

Още с изгрев слънце отрядът тръгна. Времето бе прекрасно. Въздухът бе свеж и отвред се чуваше цвъртенето на птиците.

— Скоро ли ще стигнем в Охо Лусеро, вожде? — запита дон Луис.

— Моят брат Огненото око е много нетърпелив — отвърна с усмивка индианецът. — Той иска по-скоро да се види с другарите си?

— Разбира се.

— Добре. Нека младият вожд почака, скоро ще ги види.

На разсъмване отрядът отново потегли. Водачът, както винаги, вървеше пред отряда на триста крачки, за да оглежда пътя. Изведнъж се спря и бързо отиде при полковника.

— Какво има? — попита го той.

— Нека Огненото око погледне напред — отвърна индианецът.

Дон Луис погледна.

— Нищо не виждам.

Водачът сви рамене.

— Там е Охо Лусеро — рече индианецът — и моят брат скоро ще го види. Мос-хо-ке ще отиде в селото.

— Добре — отвърна полковникът.

Индианецът влезе в гората и се скри между дърветата.

Полковникът взе далекогледа и започна внимателно да разглежда местността.

Асиендата Охо Лусеро стоеше на склона на доста висока планина, издигаща се на пътя от Чигуагуа за Пасо дел Норте. В полите на планината се виждаше селището, в което живееха индианци, работещи в сребърните рудници.

Скоро полковник Луис усети, че някой го буца по рамото, и се обърна.

Беше индианецът водач.

— Ти ли си, вожде?

— Големия Бобър се върна — отвърна с усмивка индианецът.

— Някаква опасност ли заплашва другарите ни?

— Нека младият вожд вземе своите вълшебни очи — каза индианецът, като посочи далекогледа. — Ще види другарите си, които бързат към него.

Полковникът насочи далекогледа си и радостно извика, когато видя отряд конници, които се носеха към гората.

Между тях полковникът видя приятеля си Инкарнасион Ортис и дон Хосе Морено.

Безнадеждна тъга покриваше лицата на Ортис и стареца.

Като се поздрави с офицерите, полковникът бързо отиде при своя приятел.

— Какво ти е, Ортис? Какво се е случило?

— Скоро ще научиш, приятелю — тъжно му отвърна той.

— Да, по-късно — добави дон Хосе. — Първо да се занимаем с обществените работи, а после с личните.

Старецът извади от джоба си плик с печата на Конгреса и го даде на дон Луис.

— Това е заповед на главнокомандващия армията на въстаниците, подписан от председателя на Конгреса — каза той. — Ще видите, полковник, че съм упълномощен да избира от вашия отряд толкова хора, колкото са необходими, за да изпълня твърде важна поръчка, за която никой не бива да знае освен мен.

— Съвсем вярно, сеньор — отвърна дон Луис, като му върна писмото, което бе вече прочел. — И аз получих заповед да ви се подчиня.

— И ние получихме същата заповед — обади се капитан Фриас.

— Любезни дон Луис — каза дон Хосе, — можете ли да ни дадете от вашия отряд четирийсет доброволци?

— Разбира се, сеньор.

— Дон Кристобал Нава, който допреди войната се е занимавал с лов на бизони, ще поеме тяхното командване под ваше ръководство. Искам да взема със себе си и вас, полковник, ако нямате нищо против.

— Благодаря ви, дон Хосе. И аз се готвех да ви помоля за това.

— Прекрасно! Няма защо да ви казвам, кабалеро, че ще трябва да пазите нашия разговор в най-строга тайна. Свободни сте. Остава само да ви благодаряла готовността да изпълните заповедта на Конгреса.

— Не бихте ли пожелали да дойдете с нас в Охо Лусеро, полковник? — попита капитан Фриас.

— Не зависи от мен, капитане — отвърна дон Луис.

— Имате ли тук мулета, капитан Фриас? — запита дон Хосе.

— Да, сеньор.

— Можете ли ни пригответи петдесет-шейсет?

— Твърде лесно.

— Колко време ще ви трябва?

— Не повече от два часа.

— Отлично! А коне?

— Имаме само мустанги.

— Точно те ни трябва! — каза дон Хосе.

— Тогава ще заповядам още днес да ви приготвят сто и петдесет двеста мустанга.

— О, това е твърде много, капитан Фриас. Стигат ми и сто.

— А хамути трябва ли ви?

— Не, благодаря ви. Те ще бъдат запасни коне.

— Още днес ще ги приготвя, сеньор.

Тук разговорът свърши. Отрядът напусна лагера и всички се понесоха в галоп към Охо Лусеро, където след два часа пристигнаха.

Когато дон Луис стигна до вратата на асиендата. Големия Бобър отиде при него.

— Какъв отговор да занеса на оня, който ме изпрати при Огненото око? — тихо запита той.

— Нима искаш да ни напуснеш, вожде? Защо толкова бързаш?

— Честно ли изпълни Мос-хо-ке задачата си?

— Напълно честно. Ти постъпи не само безкрайно умно и предпазливо, но и с голяма самоотверженост.

— Моите бели братя ще бъдат доволни, а сърцето на Мос-хо-ке ще се радва от техните похвали. Той ще се върне при тях.

— Не можеш ли да почакаш още малко, вожде? — попита дон Луис. — Сигурно ще изпратя отговор по теб.

— Ако Огненото око желае, Мос-хо-ке ще почака в двора на белите до залез слънце.

— Не, не — каза дон Хосе, който досега не взе участие в разговора. — Мос-хо-ке е мъдър и отличен вожд. Той ще влезе в каменния дом на своите бели другари. Мястото му е в съвета.

Индианецът гордо се усмихна при тази любезна и съвсем неочаквана покана и заедно с офицерите влезе в дома.

Войниците се разположиха на двора, където по заповед на дон Хосе индианци им донесоха закуски и вино.

12

МОС-ХО-КЕ

Дон Луис знаеше колко е обичан от войниците си и затова реши сам да им съобщи резултата от своя разговор с дон Хосе. Той излезе от асиендата и като събра отряда си, с дълбоко възмущение им прочете получената заповед.

Войниците мълчаливо слушаха думите му, но когато свърши, отвред се чува вайкания и почуда. Дълго трябваше дон Луис да ги увещава, докато отчасти се успокоиха и примириха, че ще имат нов командир.

Полковникът им обеща, че скоро ще се върне, и заповяда на дон Кристобал да избере четирийсет доброволци и да тръгнат заедно с него.

Тук изведнъж се появи нова пречка: всички се надпреварваха да отидат с командира си. Трябваше да се прибегне до жребий.

Най-после всичко бе приключено и дон Луис, като се прости с отряда си, бързо влезе в асиендата, където дон Хосе и офицерите го чакаха да обядват.

Обядът бързо привърши. И гостите, и домакинът бяха, замислени и мълчаливи.

Скоро всички се разотидоха, само Хосе Морено, Ортис, Луис и Големия Бобър останаха на масата и пушеха, без да си продумат.

— След като Инкарнасион освободи Пасо дел Норте от испанците — започна дон Хосе, — трябваше да отиде по важна работа в Конгреса. Линда остана в асиендата Де ла Вега под охраната на моя син и кмета дон Рамон. И аз заминах с Инкарнасион и неколцина войници. Пътуването ми трая дванайсет дни. Педро и Линда често се разхождали на коне около асиендата с един или двама слуги. Понякога доста се отдалечавали в съседните гори.

— Каква непредпазливост! — прошепна дон Луис.

— Младостта е смела и доверчива — отвърна с въздишка дон Хосе. — При една такава разходка синът ми, слугата и един войник

били убити. От оръжието, което още стискали в ръцете си, и от убитите коне се виждало, че те дълго са се борили.

— А доня Линда? — извика Луис.

— Дъщеря ми изчезна.

— Сигурно е била нападната от испански бандити?

— Не — тъжно отвърна дон Хосе. — Трупове били скалпирани, на гърдите на всекиго зеела рана, сърцата били извадени, а телата пронизани с дълги стрели като стрелите на апахите.

— Апахи? Толкова далеч от границата? — учуди се полковникът.

— Нали знаете, приятелю, че по време на война границите не съществуват. Дон Рамон престоя цяла нощ в гората, дано открие някакви следи от Линда, но напразно.

— Но индианците, колкото и жестоки да са те, никога не убиват жени. Вашата дъщеря е жива.

— Наистина ли? — извика Ортис.

— Изслушайте ме. Преди няколко дни срещнах отряд испански конници. Водих с тях страшен бой и испанците отстъпиха. Те носеха със себе си носилка, в която имаше жена.

— Жена? — извикаха Ортис и дон Хосе.

— Да, и при това мексиканка. Узнахме го от самата нея. Тя плачеше и молеше да ѝ помогнем, но за нещастие не можахме да я спасим. А знаете ли кой командваше отряда? Дон Орасио де Балбоа, който бе тежко ранен при Пасо дел Норте!

— Не може да бъде!

— Същият! Тук има човек, който най-добре може да обясни всичко — добави полковникът, като погледна Мос-хо-ке.

— А обезобразените трупове? — отвърна дон Хосе. — Само апахите и команчите са способни...

— Може би, дон Хосе. Но аз изобщо се съмнявам, че индианците са замесени тук.

— Странно, наистина! — прошепна Инкарнасион Ортис.

В това време Големия Бобър стана, мушна лулата си в пояса и излезе напред.

— Мос-хо-ке иска да говори — рече той.

Всички го погледнаха с изненада.

— Един вожд иска да говори. Ще го слушат ли белите братя?

— Ще те слушаме, вожде — отговори вместо всички дон Луис.

— Бялата девойка със сини очи е жива. Мос-хо-ке казва това, а Ваконда знае, че устата му никога не произнася лъжи.

— Откъде знаеш, че е жива? — запита Ортис.

— Мос-хо-ке сам видя боя.

— Как? — извика дон Луис. — Ти бе там и не се опита да спасиш девойката?

— Мос-хо-ке няма дваисет ръце, за да се бие с толкова врагове — отвърна индианецът. — Можеше ли сам да извърши онова, което не успяха да сторят четиристотин войници? Вождът е храбър, но не е безумец.

— Как попадна там? — попита дон Луис.

— Един вожд на белите изпрати Мос-хо-ке при Огненото око. Той излезе от каменна постройка заедно с Бялата глава, но остави далеч зад себе си стария вожд.

— Вярно е — каза дон Хосе. — Спомням си, че Големия Бобър излезе от града заедно с мен.

— Кой може да върви по-бързо от Мос-хо-ке? — добави с усмивка индианецът. — Чух в гората конски тропот и весел разговор. Вдигнах глава и видях трима мъже и една жена — бяла девойка със сини очи. В този момент скрити в засада войници излязоха и се хвърлиха върху тях. Тримата храбро се биха и повалиха повече от десет войници. Най-после и те бяха убити. Вождът на скритите в засада войници им каза по испански: „Да скалпираме труповете и прободем телата им със стрели. Тъй ще помислят, че са паднали убити от индианци“.

— Значи не са били апахи? — извика дон Хосе.

— Не са апахи, а испанци — студено отвърна индианецът. — Вождът на испанците заповяда да качат на конете труповете на убитите войници, а девойката отведе със себе си в гората.

— О, какъв негодник! Цялото си богатство бих дал, ако мога да го намеря! — извика дон Хосе.

— Живота си ще дам! — извика Ортис.

— Ако белите желаят, Мос-хо-ке ще го намери — спокойно отвърна индианецът.

— Ти ли, вожде? О, нека бог ти помогне! Но това не е но силите ти. Толкова време мина оттогава.

— Когато Мос-хо-ке знае началото на следите, той винаги ще догони края.

— О, ако можеш да върнеш дъщеря ми...

— Мос-хо-ке даде дума и ще я удържи — прекъсна го индианецът. — Нека баща ми има смелост.

Дълбоко развълнуваният дон Хосе се отпусна в креслото и изгуби съзнание. Ортис и Луис изтичаха при него.

— Всичко е готово за път — каза дон Луис. — Можем да тръгнем, когато поискаме.

— Можем да тръгнем утре.

— А ти какво ще правиш, вожде? — попита дон Хосе индианеца.

— Нека баща ми не се безпокои за вожда на команчите. Мос-хо-ке има работа, която трябва да свърши.

— Добре, вожде. Вярвам ти.

— Мос-хо-ке скоро ще донесе нови и добри вести.

Като каза това, индианецът се поклони и напусна салона.

— Напълно ли вярвате на този човек, дон Хосе? — попита дон Луис.

— Аз много по-добре от вас познавам индианците — отвърна старецът. — Червенокожите ужасно мразят враговете си, но ни горещо обичат приятелите. Те са способни на саможертва.

— Дано бъде тъй! — каза Луис и недоверчиво поклати глава.

13

ЛАГЕРЪТ

На няколко мили от Пасо дел Норте бистрите води на Рио Кончоса се сливат с жълтите води на Рио Гранде дел Норте. Високи стръмни склонове заграждат долина, в теснината на която се спуска водопадът Рио Гранде.

Цялата тази местност е оградена с високи върхове, приличащи на кули, обелиски, куполи и камбанарии, което придава на пейзажа нещо странно и фантастично.

Тук сред пустинята, на десния бряг на Рио Гранде, бе построен голям лагер. Два дни се бяха минали от събитията, за които говорихме в предишната глава.

Лагерът заемаше доста голямо място и по разположение напомняше индиански стан. Тук-там горяха огньове, край които седяха и лежаха хора, осветявани от червеникави пламъци. Малко встрани вързани и спънати коне лакомо ядяха царевича. В средата на лагера се издигаше палатка от разноцветни бизоновии кожи.

Бе около осем вечерта. На тъмносиния фон блестяха звездите. Луната като че ли плуваше във въздуха и заливаше земята със сребриста светлина.

Изведнъж някакъв конник се появи от прохода и тръгна към лагера. Часовоите се поклониха и без да продумат, го пуснаха. Той спря пред огъня, слезе от коня и бързо отиде към палатката.

Като вдигна завесата, за миг остана неподвижен. Или не се решаваше да влезе без покана, или пък бе завладян от прелестната картина, която се появи пред очите му.

Палатката бе доста просторна и разкошно уредена. Веднага се долавяше, че в нея живее млада девойка.

Подът бе постлан с рогозки: навсякъде се виждаха скъпи мебели, а на златна верижка, която се спускаше от тавана, висеше красив сребърен полилей.

В плетена люлка полулежеше и леко се люлееше млада девойка. При нея имаше две индианки. Едната размахваше над нея ветрило от пера, а другата пееше някаква песен, като си акомпанираше на мандолина.

Легналата в люлката девойка бе доня Линда Морено.

При неочакваната поява на конника люлката престана да се люлее, певицата веднага млъкна, а другарката ѝ свали ветрилото.

— Толкова ли съм нещастен, сеньорина — вежливо проговори застаналият при входа на палатката човек, — та моето присъствие ви смущава?

Линда обърна глава и презрително го изгледа.

— Никак дори, сеньор Орасио де Балбоа — отвърна тя. — Съвсем не ме интересувате.

— Много сте жестока, сеньорина.

— Съвсем вярно — каза тя. — Аз злоупотребявам с моята слабост и никак не се стеснявам, като изразявам презрението си към вас. Какво да сторя, сеньор? Никога няма да смятам за свой господар слугата на нашия дом.

— О, сеньорина!

— Не е ли вярно? Забравихте ли, че доста време слугувахте при баща ми като ловец или нещо подобно?

— Всичко помня, сеньорина! Уважението, с което се отнасям към вас, ясно го доказва.

Линда горчиво се усмихна и нервно махна с ръка.

— Още ли ще стоите тук? — запита тя.

— От вас зависи, сеньорина.

— Можете да си вървите, не ви задържам.

— Извинете, но искам да ви говоря.

Дон Орасио искаше да каже още нещо, но в момента завесата се откри и влезе войник.

— В лагера дойде индианец, сеньор. Казва, че сте му поръчали да дойде тази вечер.

— Съвсем вярно — отвърна зарадван Балбоа. — Нека дойде. Лека нощ, сеньорина. Утре на разсъмване ще потеглим на път.

Щом Балбоа излезе, в отсрещния ъгъл на палатката се чу слаб шум. Някой разряза с нож бизоновата кожа и през дупката се провря ръка, която подхвърли едно камъче край люлката.

Слугинята извика изплашено, но Линда, като ѝ направи знак да мълчи, скочи от люлката и трепереца от радост, взе камъчето, на което бе привързана бележка.

— А! — зашепна тя. — Нима предчувствието ми се оправда и часът на освобождението ми е близък? Да, да! — извика тя, като разтвори листчето. — Почеркът е на татко! Слава богу!

Ето какво пишеше дон Хосе:

„Кураж, драга Линда. Приятели те пазят и скоро ще бъдат при теб.

Твоят нещастен баща
Хосе Морено

П. П. Изгори писмото!“

Линда с щастлива усмивка вдигна глава към небето, после изгори писмото и коленичи пред иконата. Слугините последваха примера ѝ.

— Къде е индианецът? — попита дон Орасио войника, който го чакаше при входа на палатката.

— Тук край огъня, сеньор. Казах на другарите си да го наблюдават.

— Добре — отвърна Балбоа.

Индианецът, завит с одеяло и със скръстени ръце, на гърдите, седеше при огъня.

— Добре дошъл, вожде! Твърде ми е драго, че те виждам, защото знам, че си приятел.

— Винаги ли брат ми следи приятелите и поставя при тях въоръжени войници — попита той.

— Разбира се, че не. Но сега сме в пустинята, вожде, и отвсякъде ни дебнат врагове.

— Мос-хо-ке е могъщ и храбър воин.

— Да, знам. Съгласен ли е брат ми с няколко свои войници да прекара моя отряд по прерията до езерото Лагарто?

— Защо не? Езерото Лагарто е близко до заселището на моето племе — отвърна индианецът.

— Значи добре познаваш тези места? — каза Балбоа.

Индианецът наведе глава.

— А какво ще даде брат ми? — попита той.

— Ще дам на вожда десет пушки с по петдесет патрона за всяка от тях, двајсет торби куршуми, двеста аршина плат за дрехи на жените и три дузини ножове за скалпиране.

Мос-хо-ке се съгласи, но при още едно условие.

— Какво?

— Три дни след пристигането ни при езерото Лагарто брат ми ще даде на Мос-хо-ке своята пленница, младата девойка със сините очи.

— Как? — с почуда извика Балбоа. — Какво искаш да кажеш, вожде?

— Вигвамът на Мос-хо-ке е празен. Той иска жена.

Настъпи дълго мълчание. Дон Орасио се замисли:

— Нека вождът ми бъде водач и ще получи младата девойка.

Мос-хо-ке се съгласи. А кога ще получи подаръка?

— Когато отидем при езерото.

— Белите са неверни кучета! — сърдито викна индианецът.

— Какво иска моят брат? — попита леко приbledнял Балбоа.

— Нищо. Защо белите не вярват на думите на вожда?

— Грешиш. Ще направя всичко, каквото поискаш.

— Мос-хо-ке ще докаже, че умее да отмъщава, когато е оскърбен. Утре ще дойдат в лагера десет момчета с опитния воин Антилопа. Те ще придружат отряда до езерото.

— Ти няма ли да дойдеш с нас, вожде?

— Мос-хо-ке ще дойде, когато е необходимо.

— Дявол да го вземе! — избъбра Балбоа, като гледаше отиващия си индианец. — Кой може да разбере тези проклети езичници и да долови мислите им!

На другия ден десетте команчи се явиха и отрядът потегли.

ПЛЕННИЦАТА

Когато Балбоа отвлече Линда след отчаяна борба, която струваше живота на брат ѝ, някакъв странен прелом стана с него. Треперещата от ужас млада девойка не го трогна, но той бе поразен от чудната и красота. Обзе го някаква нестихваща тревога.

По време на боя с дон Луис, когато Балбоа помисли, че доня Линда може да бъде изтръгната от ръцете му, го налегна страшно отчаяние. И той реши по-скоро да умре, отколкото да изгуби своята пленница. Любов или корист говореха у него? Човекът е изпълнен с такива тайни, които и най-проницателното око не може да открие.

Едно качество трябва да признаем на дон Орасио: към пленницата той се отнасяше с най-дълбоко уважение, изпълняваше всички нейни прищевки, безропотно се подчиняваше на заповедите ѝ и търпеливо понасяше гордото и презрително държание на младата девойка.

На другия ден след разговора на Мос-хо-ке с Балбоа испанският отряд още при изгрев слънце потегли на път.

През цялото време дон Орасио като никога не се обърна към носилката на Линда, а вървеше пред отряда.

Младата девойка с престорено равнодушие гледаше встрани, но всъщност беше силно развълнувана.

Тя не видя жива душа в прерията. Местността ставаше все по-пуста, по-печална и по-неприветлива. В далечината мрачно се издигаха голи чукари. Дървета се виждаха изрядко. Няколко засети с памук ниви се бяха проснали край брега на Рио Хила.

Това бе истинска пустиня с цялото си диво величие.

Към десет часа отрядът спря на почивка край гора, чиито високи клонести дървета предпазваха от палещите лъчи на слънцето. След няколко минути лагерът бе построен и Линда влезе в своята палатка.

Едва бе закусила, когато завесата се отдръпна и се появи дон Орасио. Той почака с шапка в ръка младата девойка да го заговори. Но

доня Линда се престори, че не го вижда, и продължаваше да разговаря тихо със своите прислужнички, които седяха в краката ѝ.

— Извинявайте, сеньорина — започна той, — от доста време чакам да ме заговорите.

— А! Пак ли сте вие, сеньор? — обади се Линда.

Тя се прозина и с досада обърна прекрасното си лице към него.

— Да, пак съм аз, сеньорина — натъртено отвърна той.

Тя се обърна и отново заговори с индианките. Минаха няколко минути.

— Извинете моята настойчивост, сеньорина — отново започна капитанът, — но...

— Как? Вие сте още тук? — презрително каза тя.

Капитанът не можеше да понесе тази обида. Той побледня, изправи се и скръсти ръце на гърдите си.

— Пазете се, сеньорина! — глухо извика той.

— Защо? — попита Линда, като впи поглед в него.

Балбоа отстъпи крачка назад. Лицето му пламна.

— Сеньорина... — тревожно избъбра той, като наведе глава.

— Вие се осмелявате да ме заплашвате, Орасио де Балбоа? — добави младата девойка. — Вие, бивш слуга на моя баща, приет по милост в дома му? Не, това е прекалено!

— Сеньорина! Толкова оскърбителни изрази...

— Никак не са преувеличени — прекъсна го Линда.

— Знайте, сеньорина, че преди да дойдат приятелите ви на помощ, които чакате...

— Нищо не можете постигна, сеньор! Зная, че сте жесток и подъл, но користолюбието ви стои на първо място. Не се боя от смъртта, с която ме заплашвате. Ако приятелите не успеят да ме спасят, сама ще свърша със себе си.

— Да, но аз ще ви попреча — иронично отвърна Балбоа.

— Опитайте се, сеньор. Зная, че искате чрез заплахата да ви открият богатството ни, за което тъй силно жадувате.

— Може би всичко ще науча от други — отвърна с усмивка Балбоа. — Имам човек, който, макар че не ми обеща да го открие, се съгласи да ме отведе при езерото Лагарто.

Линда слабо побледня.

— Какво ще правите там? — попита тя.

— Ще потърся скривалището на богатството.

— Прекрасно, но няма да можете да го откриете.

— Аз напълно вярвам в този човек, сеньорина, и той ще изпълни обещанието си.

— Толкова по-добре за вас, сеньор. Щом е тъй, защо не ме освободите от вашето присъствие?

— Може би ще искате да знаете кой е тоя човек, сеньорина? Той е индиански вожд, прочут със своя ум и храброст. Той ще бъде мой водач, защото му обещах великолепна награда...

— Предпочитам да не го познавам...

— Казва се Мос-хо-ке — рече Балбоа.

— Мос-хо-ке? — равнодушно отвърна тя. — Като че съм слушала това име.

— А знаете ли каква награда му обещах?

— Казахте великолепна — иронично подхвърли Линда.

— Казах му, че ще ви дам на него.

— Мен?

— Да.

Младата девойка пристъпи няколко крачки напред и с достоен жест посочи вратата на капитана.

— Махнете се! — глухо извика тя.

— Ще си вървя! Но знайте, че имате само едно средство да се спасите от ужасната участ, която ви чака. Трябва да ми откриете тайната и...

— Махнете се! — студено повтори тя.

Като се подчини неволно на заповедническия тон на девойката, капитанът излезе.

След неговото излизане Линда коленичи и отправи насълзен поглед към небето.

— Благодаря ти, Боже! — извика тя. — Незнайни са твоите пътища. Този човек искаше да ми причини зло, но ми внуши надежда за спасение. Да бъде благословено името ти, Господи!

И радостна усмивка се появи на устните ѝ, макар сълзите ѝ още да течаха.

ЛАГЕР В ПУСТИНЯТА

Безоблачното, червено като разтопено желязо небе заливаше със знойна горещина изнемогващата земя. Въздухът бе заврял и никакъв ветрец не полъхваше; дълбока тишина покриваше прерията. Конете тихо като призраци се носеха по пътя, превърнати в покрити с прах скелети. Този ситен, с рязка и отвратителна миризма прах се набиваше в гърлото, очите и ноздрите на ездачите, които изпитваха болка като от изгоряло.

Само едно денонощие мина, откакто нашите пъ? — ници бяха навлезли в пустинята, но и през това кратко време те изпитаха страшни мъки.

Няколко изтощени от умора коне трябваше да бъдат изоставени по пътя. Веднага върху им се спуснаха орляк лешояди и с остри крилца започнаха да кълват още треперещите им тела.

Трима-четирима войници едва се държаха на седлата и диво поглеждаха встрани. Такива са белезите на слънчевия удар от палещите лъчи — удар, който след няколко часа завършва със смърт.

Мрачни, замислени се движеха ездачите напред с наведени глави, без да, виждат нищо наоколо.

Само Балбоа беше напълно бодър. Изправен гордо на седлото, той хвърляше заканаелни погледи към безмилостната пустиня. Движеше се стотина крачки пред водачите команчи, изпратени от Мос-хо-ке.

Индианците, както винаги студени и безстрастни, като че не чувстваха палещите лъчи на слънцето, тъй гибелни за белите. Те внимателно наблюдаваха някакви конници, които се движеха на около миля далеч от фланга на отряда. Това бяха червенокожи.

— Какво значи това? — викна Балбоа. — Дали тези дяволи не се готвят да ни нападнат?

— Може би — лаконично отвърна един от команчите, който се движеше недалеч от капитана.

— Антилопа е умен вожд — тихо добави дон Орасио. — Той познава тези воители.

— Защо Антилопа да ги познава? Нали прерията е на всички червенокожи — на команчи, сиукси, апахи и павниси.

— Аз мисля, че са команчи.

— Белият се лъже. Ако по-внимателно се вгледа в оръжието им, ще види, че са апахи от Колорадо.

— Как? Най-опасните ни врагове?

— В прерията всичките са врагове помежду си.

Същевременно апахите все повече се приближаваха към отряда. Испанците видяха как те дрънчаха с оръжието си, чуваха острите им виковете и трепереха от ужас. Те съзнаваха, че няма да могат да избягнат боя с червенокожите — с тези ужасни врагове, от които не могат да очакват никаква милост.

Близката опасност извади войниците от апатията, те зорко се изправиха и като се подредиха с такава бързина, каквато и капитанът не очакваше, решиха да се бият до последна възможност.

Апахите все повече се приближаваха и няколко дълги стрели паднаха в краката на испанските коне.

Дон Орасио не изтрая.

— Тези проклети езичници ще ни преградят пътя.

Напред, приятели!

Антилопа задържа Орасио.

— Какво искаш, вожде? — запита Балбоа.

— Какво иска да прави белият?

— Да нападне тези негодници! — бясно извика капитанът.

— Не бива. Апахите не нападат бели. Остави ги на мира. Вождът на команчите ще каже нещо на своя; бял брат.

— Говори по-бързо! — викна Балбоа.

— Брат ми ще повярва ли на думите на Антилопа?

— Да, зная, че си честен човек, вожде.

— Добре. Една страшна опасност, против която хората са безсилни, защото ни я изпраща Ваконда, в този миг заплашва всички ни. Скоро тя ще се понесе из прерията. Антилопа ще ви отведе на сигурно място, ако Ваконда позволи да стигнем.

— Каква опасност, вожде?

— Антилопа каза всичко. Нека побързаме. И без туй изгубихме доста време.

В този момент апахите, които се бяха приближили до отряда, изведнъж обърнаха конете в противоположна посока и с ужасни викове избягаха със светкавична бързина от испанците, които с почуда гледаха след тях.

— Брат ми вижда ли? — студено заговори Антилопа.

— Да, виждам — учудено отвърна Балбоа.

После отиде с команчите при носилката, където се намираше Линда.

— Сеньорина — каза той с разтревожен глас, — голяма опасност ни заплашва. Качете се на моя кон, може би ще ви спася.

Доня Линда го изгледа презрително.

— Не, не искам да се спасявам, благодаря ви — сухо отвърна тя.
— По-добре смърт, отколкото такъв позор.

Капитанът отчаяно я погледна.

— Моля ви, сеньорина — каза той, — моля ви, приемере предложението ми.

— Пак ви повтарям, сеньор, че предпочитам да умра — студено отвърна Линда и се извърна от него.

— Проклятие! — бясно извика капитанът. — Вие пак ще дойдете с мен, безумна девойко — добави той.

Антилопа, който досега мълчеше безучастен, изведнъж се намеси в разговора.

— Нека белият предаде на мен девойката — каза Антилопа. — Аз ще я спася.

Балбоа втренчено изгледа индианеца, но не можа да долови нищо в неговото спокойно лице.

— На теб? — избъбра той.

— Да.

— Добре — каза капитанът. — Ще ти поверя девойката, но ще отговаряш с главата си за нея. Чуваш ли, вожде?

— Антилопа каза.

След тези думи капитанът изгледа доня Линда, бутна коня и препусна към изплашените войници.

Щом Балбоа достатъчно се отдалечи, Антилопа спря при Линда и с присъщата на индианец вежливост заговори:

— Съгласна ли е девойката със сините очи да изслуша вожда?

— С удоволствие — усмихна се тя. — Не мога да те смятам за мой враг.

— Моята сестра право мисли за вожда. Антилопа е приятел на Мос-хо-ке.

— Наистина ли? — извика Линда дълбоко развълнувана.

— Антилопа няма двоен език. Мос-хо-ке е главен вожд на моето племе. Той се грижи за младата девойка и е поръчал на Антилопа и войниците му да я пазят от белите.

— С какво ще ми докажеш, че това е вярно? — запита Линда.

— Нека сестра ми си спомни какво се случи неотдавна. Една вечер Мос-хо-ке дойде в лагера на белите и хвърли камъче, като разреза палатката на младата девойка. За камъка бе привързана бележка, която Бялата глава изпрати на дъщеря си. Мос-хо-ке се оттегли от лагера и след час изпрати тук Антилопа.

— Сега ти вярвам, вожде — рече Линда. — Какво да правя?

— Нека сестра ми да седне на коня на Антилопа. Той ще я спаси.

— Но тук не съм сама, вожде. Имам две млади девойки, които не мога да изоставя.

— Сестра ми има добро сърце. Нека се успокои, Антилопа ще спаси и младите девойки.

Скоро Линда се опря на ръката на Антилопа, метна се върху коня и се улови за пояса му.

Индианците свирнаха на конете си и полетяха като вихър. За миг профучаха край отряда на испанците.

— По-скоро, по-скоро — викна Антилопа на дон Орасио, — не губете време.

Небето почервения като мед. Горещината бе заддушна; птиците с резки крясъци се извиваха в небесните висини. Изведнъж притъмня, чу се далечен гръм и скоро се появи смерч, който стремглаво се насочи към отряда.

— След мен! — закрещя Антилопа. — След мен, ако ви е мил животът!

Той изведнъж се отби от пътя и отиде към противоположната страна, откъдето идваше смерчът.

Думите на Антилопа за миг ободриха испанците и те полетяха след него.

Ураганът е най-страшният бич за пустинята на Далечния запад, с него не може да се сравни и африканският самум.

Смерчът издига пясъка на грамадна височина и се носи напред, като унищожавя всичко по пътя си.

По съвета на индианеца дон Орасио и хората му превързаха лицата си с мокри кърпи. Без тази предпазна мярка биха се задушили. Този смерч само за няколко часа коренно изменя цялата прерия.

Най-после небето се проясни и ураганът утихна.

Антилопа викна и спря. Прерията остана назад.

Дон Орасио изглежда отряда си, намръщи вежди и тежко въздъхна. Смерчът унищожил повече от половината войници, а останалите се спасиха само по чудо.

— Благодаря ти, вожде! — горещо отвърна Балбоа. — На теб дължим живота си. Без теб всички щяхме да загинем в тази ужасна пустиня.

— Антилопа само изпълни своя дълг — отвърна индианецът спокойно, сякаш нищо не бе се случило.

След тези думи Антилопа слезе от коня, свали Линда и внимателно я остави на тревата.

— О, защо ме спаси, вожде? — тъжно продума тя.

— Защото татко ти би умрял от скръб, ако не те върнем при него — прошепна индианецът на ухото ѝ. — Кураж! Твоите приятели идват.

Лицето на Линда засия. Антилопа се поклони и си отиде, като остави девойката на грижите на индианките.

РАЗВАЛИНИТЕ НА РИО ХИЛА

Доказано е, че цивилизацията е засегнала Америка още преди победата на испанците. Без да говорим за развалините в Юкатан и полуразрушените постройки в Скалистите планини, в страната съществуват доста много паметници, останали от чичимеките. Те са основали много цъфтящи градове, чиито развалини и до днес будят възторг у пътешествениците.

Тук ще опишем развалините край брега на Рио Хила, към които Инкарнасион отиваше с другарите си.

Туземците го наричат Големият дом на Рио Хила или Големият дом на Моктекусоми.

Мястото тук е съвсем равно.

Полуразрушените стени от някогашни здания се простират на изток по протежение на около пет километра. Край тях се виждат останки от различни съдове, някои от които имат изящна изработка.

Домът на Моктекусоми има формата на дълъг четириъгълник, чиито стени са обърнати на север, юг, изток и запад. Околните сгради приличат на средновековни кули, заградени с високи стени, чиито останки и до днес се виждат.

Щом приближиха гората, Инкарнасион и другарите му огледаха Дома на Моктекусоми. Те вярваха, че няма да намерят жива душа, но за тяхна изненада видяха, че тук имаше построен лагер и дори се вършеше някаква работа.

За щастие никой не видя стоящите зад дърветата ездачи. Всички бяха заети и работеха тъй усилено, че съвсем не обръщаха внимание какво става наоколо.

Но Инкарнасион намери за по-разумно да се върнат обратно в гората.

Когато спряха на поляната, откъдето през дърветата можеха да виждат лагера и брега на реката, те слязоха от конете, седнаха на тревата, запушиха цигари и според обичая на индианците в прерията

почнаха военно съвещание. Положението бе доста трудно. Лагерът се намираше точно на мястото, където трябваше да се настанят въстаниците. Трябваше да решат какво да се прави.

— С каква цел са дошли тези хора тук? — запита дон Луис другарите си.

— Не е трудно да се отгатне — отвърна дон Кристобал. — Надеждата да намерят злато, да забогатеят е довело индианците тук.

— Не разбирам какво ги кара да се ровят тук? — обади се Инкарнасион.

— Да, странно наистина — рече Кристобал. — Всички знаят, че тук е бил някога градът на чичимеките, значи не може да има никаква златна руда.

— Разбира се. Ако имаше такава, нямаше да я оставят досега:

— Изглежда, че нещо друго е довело тези хора тук — каза дон Кристобал.

— Какво именно? — нетърпеливо попита дон Луис.

— За нещастие и аз зная не повече от вас. Но по някои белези долавям, че тук има пръст и Балбоа.

— Дявол да го вземе! — извика дон Луис. — Ако нямате грешка, дон Кристобал, всички наши планове рухват. Какво да правим?

— Не е ли по-разумно да се върнем назад? — каза Инкарнасион.

— Не съм напълно съгласен с теб — отвърна Луис. — Ето какво. Един от нас ще се върне при дон Хосе и ще му каже какво се е случило; друг ще остане тук, в гората; трети ще отиде при златотърсачите и ще влезе в тяхната група, като се представи също за златотърсач.

— Отлично — каза дон Кристобал. — После какво ще излезе от всичко това?

— Как какво ще излезе? — учуди се дон Луис.

— Разбира се. Един от нас ще отиде, както казвате, в лагера като златотърсач. Какво ще се получи от това? Ще помогне ли за успеха на нашата експедиция?

— Несъмнено. Златотърсачът ще се движи свободно и ще узнае всичките им тайни, които ще може да ни съобщи. Ако се съгласите, аз ще отида в лагера.

— Но чуждият ви акцент ще ви издаде — каза дон Кристобал. — Всички ще разберат, че сте европейец.

— Именно като чужденец ще мога да изиграя по-добре ролята си на търсач на приключения и да премахна всякакви подозрения. Какво мислите вие?

— Вярвам, че опитът ви ще успее. А вашето мнение, дон Кристобал?

— И аз съм напълно съгласен с дон Луис. Единствен той може да отиде в лагера. Ако Балбоа е там, то аз или вие не можете и да припарите.

Инкарнасион и Луис се изсмяха на тази шега на приятеля си.

— Отличен е планът ти, Луис! — извика усмихнат Инкарнасион.
— А кой от нас ще остане в засада, скрит в гората?

— Според мен вие трябва да останете тук. Аз по-добре познавам страната и затова мога по-скоро да отида при дон Хосе, комуто ще разкажа всичко.

— Отлично, тъй да бъде. А сега, сеньори, да изпълним нашия план.

Военното съвещание свърши. Водачите се метнаха на конете и се сбогуваха, като здраво стиснаха ръцете си. Дон Луис и дон Кристобал отидоха на различни страни, а Инкарнасион остана в гората.

ГОСТОПРИЕМСТВО

Беше около пет часа вечерта. Заляната от лъчите на залязващото слънце прерия изглеждаше още по-величава. Дон Луис, несвикнал с чудесната тържествена красота на американската природа, неволно се увлече от привлекателността на великолепия пейзаж, който се откриваше пред очите му. Изведнъж се сепна от своя унес. Насреща му вихрено летеше някакъв конник.

— Хей, сеньор! — викна с рязък глас. — Глух ли сте, или спите на коня си?

— Не съм глух и не спя, кабалеро — отвърна дон Луис, като се изправи на седлото, — но страшно съм изморен.

— Тъй ли? — отвърна ездачът, като изгледа подозрително коня на дон Луис. — Но конят ви съвсем не изглежда уморен и ако трябва, може да изкарате едно дълго пътуване.

— Твърде е възможно, кабалеро — сухо отвърна французинът. — Но ако конят ми е добре, не мога да кажа същото и за себе си.

— Аха! — засмя се непознатият. — Тук нямаме доктор.

— Слава Богу, болестта ми не е опасна, а просто умирам от глад.

— От глад ли?

— Да.

— Дявол да го вземе, много сте загадъчен! Имате цял арсенал от оръжие, тук навред пъпли дивеч, а вие гладувате? Аз ще ви излекувам, ако се съгласите да ми бъдете гост.

— С удоволствие приемам, кабалеро, и от все сърце ви благодаря — отвърна с усмивка дон Луис.

— Е! За такива дребни работи не си струва да се благодари.

— Мога ли да зная с кого имам честта да говоря, кабалеро?

— Аз съм дон Орасио Нунес де Балбоа, капитан от армията на негово величество краля на Испания и Индия. А смея ли да попитам кабалерото кой е гостът ми?

— Аз съм чужденец, кабалеро, и наскоро дойдох в Америка. Казвам се Луис.

Команчите застанаха един до друг и бързо полетяха към Големия дом на Моктекусоми.

Дон Кристобал вярно бе отгатнал. Около развалините се бяха настанили индианци и по заповед на Балбоа грижливо ровеха земята. Какво търсеше той? Злато ли? Но нали казват, че тук го нямало. Дон Луис не можеше да разбере тайната, но реши да всяка цена да я научи.

В лагера около колиби от клони се движеха дрипави, мършави, изтощени хора с мрачни, свирепи лица, груби маниери и резки обръщения. Това бе сбирщина скитници и разбойници, утайката на цивилизацията, негодни отпадъци от обществото. Всички бяха надошли тук от разни краища, заразени само от единствен недъг, който американците тъй сполучливо наричат златна треска.

След двацет минути дон Луис и Балбоа спряха пред развалините на дома. Капитанът свирна и при него веднага се яви войник.

— Пристигнахме, кабалеро — каза Балбоа на госта си. — Слезте от коня и вървете с мен. Слугата ще внесе вещите ви и ще се погрижи за коня.

Дон Луис слезе от коня и се преве, като се престори на уморен. Той се готвеше да влезе в дома, когато Балбоа го задържа и пошепна на ухото му.

— Извинете, кабалеро, всеки си има някои лични работи, които не бива да интересуват друго. Обещайте ми, че ще останете съвсем чужд на онова, което ще видите или чуете в моя дом.

— Позволете, капитане, да изпълня молбата ви само ври едно условие.

— Условие? — учуди се Балбоа. — Какво например?

— Няма да се бъркам, ако това, което чуя или видя, няма да засегне моята чест.

— Какво искате да кажете?

— Да не тълкувате думите ми превратно. Капитанът впи поглед в госта си, но Луис остана спокоен.

— Извинете, вие сте мой гост и няма да ограничавам свободата ви.

Те влязоха в стаята. Мръкваше се. На масата горяха две свещи.

— Седнете, кабалеро и почнете да вечеряте — любезно покани госта си Балбоа.

Те седнаха един срещу друг. Току-що взеха да вечерят, когато вратата се отвори и влезе млада индианка.

— Сеньора доня Линда Морено — каза тя.

Линда влезе.

Двамата мъже станаха. Дон Луис се поклони, подаде ръка и я доведе до масата.

Неочакваната поява на девойката смути капитана.

— Доста рядко ни удостоявате с вашето присъствие, сеньорина — каза Балбоа.

Младата девойка, без да слуша думите му, се обърна към дон Луис.

— Каква нещастна случайност ви доведе в този разбойнически вертеп? — попита тя.

— Доволен съм от тази случайност, защото ми даде възможност да видя вас — любезно отвърна дон Луис.

— Да ви представя моя скъп гост, сеньорина — иронично каза Балбоа.

— Не искам никакви представяния, сеньор! — викна девойката. — Макар да не зная името ви, кабалеро — добави тя, като погледна дон Луис, — но от държанието ви личи, че сте честен човек и мога напълно да ви се доверя.

— На вашите услуги съм, сеньорина.

— Моля, твърде бързате с услугите си, кабалеро — намеси се Балбоа.

— Постъпвам според съвестта и честта си, сеньор.

— Разчитам на вашата помощ, сеньор! — рече Линда.

— Извинете, сеньорина — обади се капитанът, — да оставим шегите настрана.

— За мен не е шега, а твърде сериозно нещо — отвърна дон Луис. — Моля ви, кабалеро, оставете сеньорината да се изкаже.

Балбоа скочи от мястото си.

— С какво право се бъркате вие? — викна Балбоа, като удари с юмрук по масата.

— Сеньор, спомнете си думите, които ви казах, преди да вляза тук. Случи се онова, което очаквах. Засегната е честта ми и аз няма да

позволя да се хвърли върху нея и най-малкото петно.

— Благодаря ви, кабалеро — отвърна Линда развълнувана.

— Господи! — извика с нервен смях капитанът. — Доста забавна сцена устрои.

— Какво искате да кажете, кабалеро? — попита дон Луис, като го изгледа гордо.

— Искам да кажа, сеньор, че попаднахте в капана, който ви поставих — отвърна капитанът.

— В капан ли?

— Разбира се — добави насмешливо Балбоа. — Отдавна следя Ортис, един негов приятел и вас. Странно е, че вие, който толкова държите на вашата чест, си послужихте с измама и хитрост. От вас би могъл добре да се поучи един изпечен бандит!

— Сеньор, такива изрази...

— Дявол да го вземе! Как да си обясня вашето държание, дон Луис Морен? Както виждате, зная и вашето име.

— Вие ме оскърбявате, сеньор! — викна Луис.

— Не, само казвам истината. Не забравяйте, че сте в моя лагер. Само една моя дума е достатъчна, за да свърша с вас.

— Да, прав сте — отвърна дон Луис — Тук съм сам и вие можете да ме убие. Но надявам се, че Бог ще ме запази.

— Сеньор дон Луис! — извика Линда с развълнуван глас. — Откажете се да ме спасявате. Иначе няма да мога да изтърпя угризението на съвестта си, като зная, че сте загинали заради мен!

— Благодаря ви за съчувствието, сеньорина! — отвърна дон Луис, като изтегли сабята си и насочи пистолета. — Аз се заклех или да ви спася, или да умра.

Той се изказа с такъв категоричен тон, че Линда отказа да настоява и зачака края на тази ужасна сцена.

— Добре — извика капитанът. — Искате да умрете? — Ще изпълня желанието ви!

Като извади сабята си, Балбоа се нахвърли върху дон Луис, който се приготви да отбие ударите му, когато изведнъж вратата се отвори и в стаята влезе човек.

Беше Мос-хо-ке, главният вожд на команчите.

Той се вмъкна тихо между противниците, застана между тях, изгледа ги внимателно и с величествен жест свали сабите им.

— Какво значи това? — рече той. — Нима белият вожд иска да се бие с човека, у когото гостува?

Никой не му отговори и настъпи тежко мълчание.

18

ВОЖДЪТ

Ние оставихме дон Инкарнасион Ортис в гората близо до лагера на индианците. Когато приятелите му си тръгнаха, той намери удобно място за засада, слезе от коня, седна под едно дърво, сведе глава и дълбоко се замисли. Инкарнасион дълбоко съжаляваше, че позволи на приятеля си да отиде в лагера.

Дон Луис притежаваше остър ум и нечувана храброст. Но той още не познаваше добре нравите на мексиканците. Ще може ли да изиграе ролята си тъй, че да измами враговете си?

Тия мисли развълнуваха Инкарнасион; той скочи и реши да отиде в лагера, макар да знаеше, че нищо няма да излезе от това.

Едва бе поставил крак в стремето и се готвеше да яхне коня си, когато се чу шум. Ортис обърна глава. За миг няколко души се хвърлиха върху него, преди да хване оръжието си, и не му дадоха възможност да се защити.

Като видя, че съпротивата е безсмислена, Ортис се подчини.

— Какво искате? — попита той нападателите.

— Охо! — насмешливо извикаха те. — Вместо лисица сме хванали лъв.

— Кой сте вие и какво искате от мен?

— Сега ще узнаете. Приятели, запалете факли.

Докато трая това, Ортис измъкна ножа си и се приготви за отбрана.

— Кажете какво мислите да правите? — извика Ортис.

Поляната изведнъж се освети.

Инкарнасион се огледа. Една тълпа нападатели го гледаше.

— Хм! — избъбра Ортис. — Твърде много са! Е, толкова по-добре. Поне славно ще умра!

— Долу оръжието, приятели! — извика глас. — Имаме грешка. Наш приятел е.

Хората се отдръпнаха и двама души бързо доближиха Ортис.

Той радостно извика, захвърли ножа и веднага изтича към тях.

Това бяха дон Рамон и Мос-хо-ке.

— Слава богу! — извика дон Инкарнасион. — Каква щастлива случайност ви доведе тук?

— Съвсем не случайност, драги приятелю — отвърна бившият алкад. — Дойдох тук по молба на вожда, за да се присъединя към отряда на дон Хосе.

— Вие сте чудесен човек, вожде! — весело каза Ортис и приятелски стисна ръката на Мос-хо-ке. — Тази подкрепа за дон Хосе идва тъкмо навреме. Известихте ли го за нея?

— Мос-хо-ке се раздели с вожда на белите преди два дни. Той нищо не му каза за плановете си. Белите говорят, червените действат. Баща ми — Бялата Глава, ще бъде доволен, когато види, че благодарение на сина му команч броят на неговите бойци се е удвоил.

— А вие как попаднахте тук, драги приятелю? — попита Инкарнасион дон Рамон.

— В момента, когато попаднахте на мен, аз се качих на коня, за да отида в лагера на индианците.

— Белите са безумни — важно добави Мос-хо-ке, — може ли един човек да устои срещу сто?

— Разбира се, че не. Но реших дори с цената на живота си да спася доня Линда.

— Защо да се умира? Тя може да бъде спасена и пак да се живее.

— Това ще е най-добре, но как да стане?

— Моят брат да чака. Утре ще се действа.

— Добре — каза Ортис. — Но Големия Бобър трябва да вземе и мен.

— Младостта е нетърпелива — важно отвърна Мос-хо-ке. — А сега брат ми да се приготови да тръгне заедно с вожда и неговите червенокожи воители. Всички ще отидем в лагера на испанците.

Мос-хо-ке даде знак на своите войници и за миг сто и двайсет команчи се наредиха зад своя вожд.

Инкарнасион се метна на коня си и нетърпеливо зачака сигнала за тръгване.

— Напред! — викна Мос-хо-ке.

Команчите пришпориха конете си и се впуснаха в галоп.

Мрак покриваше лагера на испанците и само тук-там се виждаха огньовете. Диви викове долитаха до команчите. Това бяха виковете на пируващите испанци. Някакви подозрителни фигури бързо преминаха из мрака.

Никой не обърна внимание на индианците и те отминаха лагера и стигнаха до развалините.

Когато стигнаха Дома на Моктекусоми, вождът даде заповед да спрат и слезе от коня. Инкарнасион също слезе от седлото, а команчите останаха на конете си и като вдигнаха пушките си, внимателно следяха наоколо. Отрядът от индианци не възбуди никакво подозрение сред испанците. Но въпреки това Мос-хо-ке намери за необходимо да вземе някои предпазни мерки. По негова заповед двама войници отидоха в лагера на червенокожите, само на няколко крачки от развалините, за да отведа веднага към Големия дом команчите. Шестима войници бяха поставени около развалините. Мос-хо-ке им заповяда да спират всеки, който би поискал да влезе в дома или да излезе от него.

Като уреди всичко, Мос-хо-ке отиде при Ортис и пошепна на ухото му:

— Моят брат вижда ли какво правя за него? Доволен ли е?

— Да, вожде — отвърна Ортис.

— Добре, Нека брат ми се закълне във Ваконда, че няма да каже нито дума и няма да направи нито едно движение без позволението на Мос-хо-ке.

— Кълна се в честта си, вожде. Но и ти се закълни, че ще спасиш приятеля ми дон Луис.

— Ще го спасим или всички ще загинем! — отвърна със зловеща усмивка индианецът.

Той отиде към вратата и прилепи ухо. Инкарнасион стори същото. Вътре се чуваше горещ спор. Чуваха се сърдити викове. При последните думи на Балбоа Инкарнасион едва не се вмъкна вътре, но Мос-хо-ке го задържа.

— Дръжте на клетвата си и оставете да действа вождът на команчите. Ще вляза аз.

Мос-хо-ке отиде при вратата, отвори я и влезе в стаята. Той се поклони на младата девойка и каза на Балбоа:

— Големия Бобър се измори от дългото пътуване, той е гладен и иска да пие. Ще го нахрани ли и напои белият вожд, или ще свърши

работата, за която е дошъл при него вождът на команчите.

— За каква работа говориш? — запита намръщен Балбоа. — Ти си ми приятел, но ние нямаме никаква обща работа и не разбирам какво искаш.

— Паметта на моя брат е твърде къса. Той забрави какво стори моето племе, че моите бойци го доведоха тук и че аз му позволих да построи лагер тук само при едно условие.

— И ти искаш да изпълня това условие? — попита бледен Балбоа.

— Да, точно за това дойдох. Какво ми обеща?

— Обещах да ти предам доня Линда — студено отвърна капитанът, като незабелязано улови дръжката на сабята си.

— Значи трябва да получа бялата пленница — тя е моя!

— Дявол да го вземе! — бясно извика капитанът.

Индианецът го улови и отвори вратата.

— Нека белият вожд погледне навън — рече той. — Аз не съм сам. Цялото племе е с мен.

Капитанът извика от ужас и почуда.

През полуотворената врата видя под бледата светлина на луната мрачните и ужасни фигури на индианските воини, гъсто наредени около дома.

Балбоа трябваше да признае поражението си.

— Можеш да вземеш девойката! — каза той, като се задушаваше от яд. — Тя е свободна... Хитро изигра ролята си, вожде! — добави той след кратко мълчание. — Но пази се, ще ти отмъстя!

Индианецът, без да продума, отиде при Линда и я улови за ръката.

— Пак ще се видим с вас, сеньор французин! — каза с едва сдържана ярост капитанът на отиващия си дон Луис.

— Надявам се, кабалеро — просто отвърна доня Линда.

— Да, ще се видим, негоднико, и то твърде скоро! — викна Инкарнасион, като се хвърли към приятеля си.

Но Мос-хо-ке с поглед го задържа. Защо да се кара сега, когато доня Линда е спасена?

— Аха! Значи тук имаме заговор! — избъбра капитанът, като със съжаление изгледа враговете си, но разбра, че не може да се справи с тях.

След минута команчите в галоп напускаха лагера на испанците.

19

РАЗУЗНАВАНЕ

Дон Орасио бе човек с много пороци, но имаше едно несъмнено достойнство — небивалата храброст. Много пъти рискува живота си и с това си спечели името на безумно смел човек. Ако тъй лесно отстъпи пред Мос-хо-ке и му предаде Линда, за това имаше уважителни причини. Той бе изненадан, цялото племе команчи бе заобиколило дома и той разбра, че борбата е безполезна. Трябваше по неволя да се подчини. И той се подчини, но реши жестоко да отмъсти на враговете си.

Балбоа не скриваше от себе си претърпяното поражение и че загубата на Линда проваля всичките му планове.

Той отвлече Линда, за да узнае от нея, с добро или насила, къде е скривалището на мексиканските императори.

Сега, с изчезването на девойката, той изгуби надежда да тури ръка на тези богатства. И кой го изхитри? Един индианец, дивак, на когото гледаше с презрение и дори не го смяташе за човек.

Но Балбоа бе дарен с необикновена енергия и желязна воля. Той бе от онези хора, които, избрали един път — лош или добър, — смело вървят по него, макар и да загинат, но назад не се връщат.

И дон Орасио съвсем не мислеше тъй лесно да отстъпи от поставената цел. Вярно е, че в първия момент се смути, но скоро се опомни и приготви за нова работа.

За тази цел Балбоа си послужи с индианката, слугиня на доня Линда, която при извеждането на девойката остана скрита в стаята, цялата разтреперана от страх. Балбоа насила я качи на коня и заедно тръгнаха след команчите.

Нощта бе тъмна и облачна. Силният вятър вдигаше облаци пясък, който влизаше в очите на конете и ездачите.

След няколко минути Балбоа се намери на равно място. За миг се спря. Трябваше да си събере мислите и да се ориентира, накъде да тръгне. Познавайки живота на прерията, Балбоа скоро се ориентира и

тръгна към гората. И не се излъга: там се намираше лагерът на въстаниците.

— Слез от коня! — каза той на индианката. — Стигнахме.

Младата девойка машинално се подчини.

— Внимавай, моя красавице — каза дон Орасио, като грубо улови ръката ѝ и здраво я стисна. — Не забравяй туй, което ще ти кажа. Иначе ще заплатиш с живота си.

— Заповядайте, сеньор. Ще ви послушам — със страх се обади девойката.

— Добре. Виждаш ли онази светлина в гората.

— Виждам.

— Това е огън в лагера на твоите приятели; там е и господарката ти. Разстоянието е около стотина крачки. Върви там и смело отговаряй на въпросите им.

— Какво да кажа?

— Самата истина. Ще кажеш, че аз те доведох.

— Слушам, сеньор.

Младата девойка нерешително тръгна напред. Капитанът, който я наблюдаваше, веднага изтича след нея.

— По-скоро, миличка, или куршумът ми ще ускори крачките ти.

Индианката потрепера и затича към лагера, като силно викаше за помощ.

Балбоа извади пистолета си, метна се на коня и се скри зад една пясъчна могила, откъдето подаде само главата.

Лагерът на бунтовниците бе заобиколен с тройна верига часовои. Още при първия вик на индианката те изскочиха като изпод земята и я уловиха.

Девойката примря от страх. За миг пламнаха факли. Тъмната пустиня засия. Тълпа хора се хвърли към нея. Индианката бе отведена в гората. Факлите угаснаха и пустинята отново потъна в мрак.

— Сега да побързам и да подготвя достойна среща с враговете си.

Той се метна на седлото и полетя към развалините. Изведнъж се чуха изстрели и десетки куршуми запищяха край ушите на Балбоа.

— Твърде късно, господа! — насмешливо извика той. — Напразно си хабите, барута. Птичката хвъркна.

След дваайсет минути Балбоа спря пред развалините и слезе от коня.

— Приятели — каза той, когато влезе в стаята, която му служеше за трапезария. — Да не губим време. Някой ни е предал. Тайната ни е открита и чужди хора са узнали за златото, което търсим. Кой са те, не зная.

Испанците зароптаха заедно с индианците.

— Искаме да знаем наистина ли съществува такова богатство — извика тълпата.

— Да, съществува — извика капитанът, — убеден съм! Цели милиони лежат тук.

— Златото се пада на този, който го открие — обади се един старик. — Такъв е законът на прерията.

— Ще го защитавате ли мъжествено? — попита капитанът.

— Да, ще се бием до смърт — извика тълпата.

— Нищо друго не искам от вас. А сега разбудете другарите си. Трябва по-скоро да укрепим нашия лагер. Сигурно на разсъмване врагът ще ни нападне.

— Всичко ще бъде подготвено, капитане, разчитайте на нас — извика тълпата.

И те се оттеглиха. Балбоа самодоволно се засмя, че ще успее да тури ръка на богатството.

Капитанът набързо закуси и излезе да ръководи укрепителните работи.

Той знаеше от опит колко смели и решителни са враговете му и не искаше отново да бъде изненадан. Заетата позиция сега бе твърде удобна и затова разчиташе на сигурен успех.

Войниците му работеха неуморно и вярваха, че ще могат да отбият атаките на по-многобройния враг.

ВОЕНЕН СЪВЕТ

Трудно е да се предаде онова неизказано щастие, което изпитваше Инкарнасион Ортис, като гледаше своята спасена годеница. Доня Линда пък, след всички преживени страдания намерила се между приятели, бе дълбоко развълнувана. Сълзите течаха от очите ѝ и тя не намираше думи, за да изкаже своята признателност към спасилите я хора.

Дон Луис, смаян от неочакваната развръзка на смелия си опит, също не можеше да се опомни и с почуда гледаше встрани, като че не можеше да разбере станалото.

Единствен само Мос-хо-ке бе както винаги спокоен и невъзмутим. Той знаеше, че не всичко още е свършено. Балбоа трябваше само да даде сигнал на хората си и начинанието, почнало тъй успешно, можеше да се провали.

Затова вождът, без да губи нито минута, даде заповед да се отстъпи и затова целият отряд със светкавична бързина се понесе към гората, където беше лагерът на въстаниците. Със сълзи на очи дон Рамон прегърна дъщерята на своя приятел. Той я заведе при огъня, седна до нея и помоли да му разкаже всичко, което преживя след отвлечането ѝ от Балбоа.

Инкарнасион, поглъщайки всяка дума на годеницата си, често прекъсваше разказа с гневни възмущения и се заклеваше жестоко да отмъсти на капитана за причинените ѝ страдания.

Изведнъж откъм равнината се чуха остри викове. Всички помислиха, че бандитите са нападнали лагера.

Но скоро всичко се изясни. При огъня бе доведена една примряла от страх индианка. Щом като бедната девойка, за която Линда веднага се погрижи, дойде на себе си, отрупаха я с въпроси.

Когато всичко стана ясно, настъпи момент за размисъл. За преследване на капитана не можеше и да се мисли: той успя да се отдалечи от лагера. Но бунтовниците, като се учудваха на смелостта

му, разбраха, че ще трябва да удвоят бдителността си, щом имаха пред себе си такъв опасен враг.

Доня Линда, уморена и душевно, и физически, влезе в приготвената за нея палатка заедно с индианката, щом свърши разпитът ѝ.

Когато завесата се спусна след младите девойки, Инкарнасион и Луис веднага станаха и легнаха пред входа на палатката, като се покриха със своите наметала.

Скоро лагерът затихна, индианците и бунтовниците дълбоко заспаха. Само дон Рамон Очоа и Мос-хо-ке, седнали един срещу друг около огъня, не мигваха, вслушваха се и втренчено гледаха в мрака.

Минаха няколко часа, никой не проговори.

Съмваше се. Бледи ивици се показаха на изток — гъстата мъгла леко се издигаше и се кълбеше над Рио Хила. Изведнъж на две крачки от Мос-хо-ке се появи боец команч и мълчаливо застана пред него. Вождът вдигна глава и впи блестящия си поглед в команча.

— Виждам, че моят син Антилопа се е върнал — рече той. — Къде са белите, на които вождът поръча да го пазят?

— Белите не виждат нощем. Те се движат бавно. Антилопа ги изпревари, за да предупреди вожда. Те ще бъдат тук скоро след изгрев слънце.

— Бялата Глава с тях ли е?

— Да. Белият воин, който пристигна в отряда след залез слънце, трябва да е донесъл на Бялата Глава важни новини, защото заповяда на войниците бързо да тръгнат.

— Конят на моя син уморен ли е?

— Не, той може да пътува още много мили. Какво ще заповяда моят баща?

— Антилопа е видял лагера. Той трябва да се върне при Бялата Глава и да го доведе тук.

Команчът мълчаливо се поклони и изчезна зад дърветата.

Мос-хо-ке тури ръка върху рамото, на задрямалия дон Рамон.

— А? Какво има? — запита той, като отвори очи.

— Нищо — отвърна вождът. — В лагера всичко е спокойно. Един от моите войници бе тук и ми каза, че Бялата Глава скоро ще дойде при нас. Няма ли да даде някои нареждания на брат ми?

— Не. Не зная какво мисли да върши дон Хосе Морено. Само той има право да дава заповеди. По-добре ще бъде да го изчакаме. Струва ми се, че би трябвало да изпратим при развалините някой разузнавач. Трябва да узнаем дали Балбоа чака да го нападнем и какви мерки е взел за защита на лагера си.

— Добър е съветът на моя брат. Аз сам ще отида там.

— Ти ли, вожде? Струва ми се, че може да го свърши някой от войниците ги.

— Брат ми знае, че преди боя вождът е длъжен всичко сам да види. Мос-хо-ке ще отиде сам.

— Добре. Може би е по-добре! Твърде ме безпокои вчерашното идване на капитана. Не може да се отрече, че е храбър войник и доста находчив човек. Сигурно ни готви някой капан, още повече че не разчита на никаква милост от нас.

— Нека брат ми се успокои. Вождът ще научи всичко.

Мракът почна да се топи. Наближаваше да съмне и на изток се показва зората.

Мос-хо-ке стана, притегна пояса си, кимна с глава на дон Рамон, метна се на коня си и се понесе в галоп.

Това разбуди Инкарнасион и Луис. Те с почуда изгледаха отиващия си вожд и като отидоха при дон Рамон, го запитаха какво става. Той само с няколко думи обясни всичко и каза, че скоро ще дойде дон Хосе. В това време се чу конски тропот и сам дон Хосе, придружен от отряда си, излезе на поляната.

Приятелите радостно изтичаха към него.

— А дъщеря ми, сеньори! — извика той с треперещ глас.

— Тук съм, татко! — обади се Линда, като излезе от палатката и се затича към него.

— Сега пак си при мен, мило дете! — извика дон Хосе, като скочи от коня и горещо прегърна младата девойка.

За миг забрави всички страдания.

— О, аз пак те виждам! — повтори той, самозабравил се от радост.

— Да, и това щастие дължиш на тези двама верни и предани другари — каза Линда, като посочи дълбоко трогналите се млади хора, които стояха мълчаливо край нея.

— Бог да ви благослови! — извика дон Хосе и сълзи на радост потекоха от очите му. — Само той може да ви възнагради за всичко, което сторихте за мен. Извинете, сеньори — добави той, като се обърна към офицерите си, които с дълбоко възмущение наблюдаваха тази сцена. — Извинете слабостта ми. Това е детето ми, милата ми дъщеря, похитена от един негодник и отново върната при мен, когато мислех, че е изгубена завинаги. Виждате, че плача, но това са сълзи от радост и щастие и не мога да ги сдържа. Сега съм баща, а след няколко минути отново ще бъда воин.

Всички с почит се поклониха и веднага се отдалечиха, като оставиха дон Хосе насаме с дъщеря му.

Съмваше се и слънцето изплува над кръгозора.

Бунтовниците и индианците решеха конете си и приготвиха закуската. Целият лагер се раздвижи — всички разбраха, че предстои важна работа.

Изведнъж на поляната се показва Мос-хо-ке. Дрехата му бе опръскана с кръв; на пояса му висяха два още димящи скалпа.

— Охо, вожде! — викна Инкарнасион. — Изглежда, че отблизо си видял нашите врагове?

— Испанците са кучета — студено отвърна индианецът. — Не умеят да охраняват отряда си. Мос-хо-ке уби двама техни часови.

След тези думи слезе от коня и като отстрани трупащите се около него индианци и бунтовници, отведе встрани Инкарнасион, Луис и дон Рамон.

— Научи ли нещо, вожде? — попита бившият алкад.

— Да — лаконично отвърна индианецът.

— Важно ли е?

— Мисля, че да. Но къде е Бялата Глава? Той отдавна трябваше да бъде тук.

— Дойде преди половин час.

— Защо не отива на съвета на вождовете?

— Защото съм баща — отвърна дон Хосе, като се показва от гората. — Намерих дъщеря си и всичко забравих. Сега отново съм войник и съм готов да те чуя и ако трябва, да се бия, без да жаля живота си.

— Умен е баща ми — каза индианецът.

И петимата насядаха около огъня.

Мос-хо-ке извади от пояса лулата си, напълни я запали я с въгленче, смукна няколко пъти и я подаде на дон Рамон. Когато се изредиха всички, Мос-хо-ке изтърси пепелта в огъня, мушна лулата в пояса и скръсти ръце на гърдите си.

Дон Хосе Морено, сам индианец по произход, дълбоко почиташе всички обичаи на червенокожите и предупреди другарите си, без да се учудват, да изпълняват всички церемонии, които са задължителни по време на военния съвет на индианците. Той наведе глава и като се замисли, погледна Мос-хо-ке.

— Какви новини има от лагера на испанците, вожде? — запита той.

— Може да се нарекат добри или лоши, ако се съди по туй как ще изглеждат на мря баща — отвърна Големия Бобър. — Войниците на дон Орасио не са спали цялата нощ. Правили са окопи около лагера, сред който се издига Домът на Моктекусоми. Двайсет най-добри стрелци са поставени на покрива и ще стрелят прикрити. Около четирийсет души ще се хвърлят в атака. Капитанът има за цял месец провизии и бойни припаси. Той не само не се бои от нападение, но го иска, защото се надява, че войниците му леко ще се справят с отряда на моя баща.

— Нима? — насмешливо каза дон Хосе. — Значи те имат цяла армия.

— Мнозина от войниците му загинаха в пясъците поради урагана — добави Мос-хо-ке. — Но тук случайно срещна сто и дваайсет индианци, които се присъединиха към него. Сегашният му отряд се състои от двеста и петдесет добре въоръжени испанци. Освен това е сключил договор с най-силното и войнствено племе — ягуарите! Те имат триста бойци и са на лагер на два часа оттук. Ще дойдат при Големия дом, когато слънцето се издигне най-високо над земята.

— Хм! Това е доста сериозно — обади се дон Рамон.

— Доста сериозно — студено отвърна дон Хосе. — Тези ли са всички сили на капитана? — добави той, като се обърна към Мос-хо-ке.

— Да, всички — отвърна той.

Настъпи кратко мълчание. Четиримата мъже втренчено изгледаха дон Хосе. Най-послед той рече:

— Изслушайте внимателно туй, което ще ви кажа — започна той с важен и тържествен тон. — От точното изпълнение на заповедите ми зависи нашият успех.

— Слушаме, сеньор.

— Отрядът на Балбоа — добави дон Хосе — се състои от двеста и петдесет бандити и триста апахи от племето ягуари, тоест всичко от петстотин и петдесет души. Ние сме, като сметнем белите и червенокожите, двеста и дваисет. Обаче имаме едно важно предимство: всички наши хора са ни дълбоко предани и са готови да се бият до смърт. Капитанът може да разчита само на малко свои привърженици, но и от тях мнозина ще се откажат да рискуват живота си, ако се завърже сериозен бой. Вярно е, че около сто души от неговите бандити са безумно храбри хора, но проявяват смелост само тогава, когато ще получат голяма плячка. Те не обичат да се бият само за слава. Както виждате, лесно ще се справим с испанците. Остава само племето ягуари. Не допускам те да са сериозни противници. По за вярване е, че те ще се появят към края на боя като ястреби, за да приберат плячката или да се спасят с бягство, ако видят, че победата клони на наша страна. Според мен ето какво трябва да се направи: вие, дон Рамон, ще вземете със себе си шейсет души и ще нападнете лагера фронтално. Започнете усилена престрелка с испанците, за да сметнат атаката ви за сериозна, без да настъпвате. Вие, дон Луис и дон Инкарнасион, ще вземете по дваисет души и ще атакувате врага от десния и левия фланг, но без да се опитвате да превземате лагера. Вождът ще остави тук десет команчи да пазят дъщеря ми. Четирийсет от неговите бойци под командата на Антилопа ще наблюдават апахите и ягуарите. Шейсет души под командата на Кристобал Нава ще образуват резерв и ще се бият ту тук, ту там според случая. Всички ще настъпите и ще се хвърлите в окопите само тогава, когато видите над Големия дом нашето знаме — знамето на свободата и независимостта на Мексико. Тогава ще победим!

— А вие какво ще правите? — попита Инкарнасион.

— Не се безпокойте, приятелю — уклончиво отвърна дон Хосе. — Аз по-рано от вас ще вляза в крепостта.

— А Мос-хо-ке? — попита вождът на команчите. — Нима Бялата Глава не иска да даде някои заповеди на своя син?

— Ти ще останеш при мен, вожде — отвърна старецът, като стисна приятелски ръката му. По лицето на индианеца заигра радостна усмивка и той почитателно се поклони.

— Мос-хо-ке благодари на своя баща — отвърна той.

— За теб и за мен оставих най-трудната и най-опасна работа.

— Моят баща е наистина добър към мен.

— А сега, сеньори — завърши дон Хосе, — тръгвайте и нека Бог ви закриля.

Всички веднага станаха и отидоха при хората си.

Дон Хосе и Мос-хо-ке останаха сами. След няколко минути червенокожите и бунтовниците под водачеството на назначените от дон Хосе командири напуснаха гората и тръгнаха по равнината. Само десет команчи стояха неподвижни като статуи, очаквайки заповедите на дон Хосе и своя вожд.

21

РАЗВРЪЗКАТА

Когато поляната се опразни, дон Хосе Морено огледа напред, за да се убеди, че всички са заминали, и като се наведе към вожд, пошепна му няколко думи. После се изправи и като отиде при палатката на Линда, влезе вътре и спусна завесата след себе си.

Мос-хо-ке извика един от команчите бойци, който веднага дойде при него.

— Конете няма да бъдат необходими на моите бойци — каза вождът. — Те ще останат тук. Един боец ще ги пази.

Деветима команчи веднага слязоха от конете и ги вързаха за дърветата, а десетият, като си взе пушката, остана при тях.

В същия момент дон Хосе излезе от палатката. Лицето му бе бледо, по страните му потекоха сълзи. Линда, с която току-що се сбогува, излезе след него и като плачеше горчиво, още веднъж го прегърна.

Дон Хосе нежно я притисна до гърдите си, а после се освободи от обятията ѝ.

— Върви си, дете, и не губи кураж — извика той силно развълнуван. — Бог вижда сърцето ми и знае, че ще се бия за правдиво дело. Помоли се за мен. Бог ще чуе молитвата ти.

Скоро се чуха изстрели.

Между бунтовниците и испанците почна престрелка. Линда влезе в палатката, а дон Хосе бързо отиде при Мос-хо-ке.

— Трябва да поговоря с теб, вожде — каза той. — Изслушай ме. Оставих те тук, като исках да ти дам доказателство за моята дружба и доверие и те възнаградя за твоята преданост към моето семейство. Искам да ти открия една тайна, която никой не знае освен мен.

Вождът не отговори. Дълбоко вълнение заигра по неговото винаги равнодушно лице, нервни тръпки полазиха по тялото му и две сълзи тихо се търкулнаха по бузите му.

— Какво ти е, вожде? За бога, кажи? — извика изненадан и изплашен дон Хосе, поразен, че такъв спокоен и хладнокръвен човек като Мос-хо-ке не може да скрие вълнението си.

— Благодаря на моя баща — задъхвайки се, промълви индианецът и като коленичи, целуна няколко пъти ръката на стареца. — Сега вече Мос-хо-ке знае, че Бялата Глава е потомък на синовете на Слънцето. Думите, които изговаря неговата уста, напълно възнаграждават вожда и неговата преданост. Той дори иска да направи едно признание на своя баща.

— Какво е то, вожде?

— Тайната, за която спомена моят баща, е известна само на него, но и на друг човек.

— Вярно ли е това? — извика бледен дон Хосе. — И ти ли я знаеш?

— Да, зная я.

— Ти? — учудено извика старецът.

— Тази тайна е минавала в рода на Мос-хо-ке от баща на син. Но баща ми не бива да се тревожи. Той ще види, че съкровището ще остане небутнато. Команчите знаеха, че то не е тяхно. Те само грижливо го пазеха.

— Славен човек и верен другар си, вожде! Дай си ръката, ти си не само мой приятел, но и брат. Хайде да вървим, не бива да губим нито минута.

— Къде ще отиде баща ми?

— При езерото Лагарто, в едно подземие, където е скрито съкровището на мексиканските императори.

— Да вървим!

В равнината се водеше ужасна престрелка, долитаха диви викове и охкане.

— Бъди ни водач, вожде — каза дон Хосе.

Радостна усмивка засия по лицето на Мос-хо-ке и без да продума, той излезе пред всички.

Преминавайки поляната, индианците тръгнаха един зад друг, както винаги ходят. Мос-хо-ке изведнъж сви вдясно и навлезе в гората. Тя бе толкова буйна, че хората трябваше с брадви и ножове да си отварят път сред гъстака. Скоро стигнаха до езерото, широко триста метра и дълго два километра. В мътната му зеленикава вода се

приличаха на слънце крокодили, които много приличаха на сухи стволоче.

Това бе езерото Лагарто или Каймана.

Мос-хо-ке доста дълго ходи по брега самоуверено, което показваше, че добре познава тази самотна и дива местност.

Индианците и дон Хосе се въоръжиха с дълги жилави тояги и като удряха с тях в храсталака, убиваха змиите, които излизаха пред тях и злобно съскаха.

След двацет и пет минути Мос-хо-ке се спря пред полите на стръмния склон, обрасъл с трева и клонести дървета, които бяха пуснали дълбоки корени в земята.

— Ето теокала — рече дон Хосе.

— Да — отвърна вождът.

Той се наведе и скоро завъртя нещо. Огромен камък се отмести встрани и се откри входът към подземие.

След като даде път на дон Хосе и бойците си и влезе след тях, Мос-хо-ке отново тури в действие скрития механизъм и камъкът за миг затвори входа.

Подземието бе така голямо и широко, че шест души можеха свободно да се движат, и толкова високо, че не трябваше да се навеждат. През многото пукнатини в него влизаха достатъчно въздух и светлина.

Мос-хо-ке и дон Хосе тръгнаха напред с такива бързи крачки, с каквито обикновено се движат индианците.

След четвърт час ходене влязоха в голяма кръгла зала. Надясно и наляво от входа до стените стояха седемнайсет големи сандъци от червено дърво, което е много по-трайно от всяко друго.

Вождът отвори всички сандъци. Бяха пълни със злато на стойност шейсет и три милиона пиастри или триста милиона франка.

Индианците и дон Хосе безстрастно наблюдаваха скъпия метал, пред който и най-равнодушните хора често губят хладнокръвие.

Най-после дон Хосе свали шапка и се поклони на вождата на команчите и бойците му.

— Благодаря ви, братя, за голямата вяроност, с която вие и вашите прадеди в течение на векове сте запазили богатството на мексиканските императори. Денят, за който ви говори последният Син на слънцето, настъпи. Тези купища злато ще дадат свобода и

независимост на неговия унижен и измъчен народ. Благодарение на вас ще изгоним тираните, които цели три века са проливали като вода кръвта на нашите бащи! Чест и слава на вас, вожде и бойци команчи! Когато край нас всичко се рушеше, когато се мъчеха да унищожат из корен нашата народност и пълно израждане заплашваше народа ни, вие твърдо вярвахте в предсказанията на своите прадеди и не губехте кураж и надежди!

— Команчите произлизат от мексиканските императори — с достойнство отвърна Мос-хо-ке.

— Те са синове на кактуса и ястреба. Могат ли да забравят своя произход?

— Да, команчите са един велик и благороден народ — каза дон Хосе. — И само на него ще дължа спасението на нашата родина.

Той взе в ръка няколко къса злато, изгледа ги тъжно и отново ги сложи в сандъка.

— Незнайни са пътищата, господи — пошепна той. — За да заграбят това злато, нашите тирани ни преследваха и убиваха като диви зверове. И същото това злато, което тъй страстно търсеха и на което всяко парче е опръскано с кръв, ще ги погуби!

— Това е желанието на Ваконда — глухо отвърна вождът. — Такъв е законът на възмездие.

Минутно мълчание. Най-сетне дон Хосе вдигна глава и погледна Мос-хо-ке.

— Да вървим — рече той. — Сега имаме друга работа.

Вождът затвори сандъците и напускайки залата със спътниците си, сви в една странична галерия. Тя отиваше в противоположна посока и се изкачваше нагоре.

Галериите се кръстосваха помежду си, но Мос-хо-ке все тъй бързо и самоуверено се движеше напред, където всеки друг би се объркал.

Шумът от боя ясно долиташе до индианците и дон Хосе. Над главите им се чуваха изстрели, тропотът на конски копита и диви виковете.

Изведнъж галерията, по която се движеха, свърши. Изход нямаше, пред тях стоеше стена. Мос-хо-ке се наведе, забодя ножа в камъка, който се показваше над земята и ритна с крак. Стената се

завъртя като на ос и се откри широк проход. Зад него се виждаше някакво ниско, влажно мазе.

Когато влезе в него, вождът отвори изядената от червеите врата. Тя водеше в същата зала, където се разигра ужасната сцена между Балбоа и дон Луис. Стаята бе в страшно безредие. Мос-хо-ке и дон Хосе си размениха по няколко думи и тръгнаха в различни посоки.

Вождът взе двама бойци и застана при външната врата, която водеше в залата. Дон Хосе Морено с другите седем команчи отиде на другия край на стаята и по една стълба се изкачи на покрива, където дванайсет войници, стоящи на колене, неспирно стреляха в бунтовниците.

Като бутна стълбата долу, дон Хосе заедно със своите индианци се хвърли срещу испанците.

Това неочаквано нападение в тила ужаси бандитите. Те дори не можаха да се защитят. Някои от тях бяха убити, други се предадоха и веднага бяха вързани.

Тогава дон Хосе Морено отвърза мексиканското знаме, което беше препасал около пояса и като доближи покрива, го издигна.

Щом видяха този сигнал, бунтовниците и команчите полетяха към окопите и започнаха отведнъж да нападат.

Сега почна истинският бой. Дон Орасио Балбоа още отначалото на атаката внимателно следеше борбата и сам даваше пример за храброст. Щом забеляза, че изстрелите от покрива спряха, той допусна, че има предателство, остави укреплението и веднага се втурна в дома. Когато влезе в стаята, някой затвори вратата и трима индианци се хвърлиха върху него.

Капитанът се отличаваеше с необикновена сила. Макар че бе изненадан, веднага почна отчаяна борба и едва не излезе победител.

Той тъй стисна гърлото на един от индианците, че оня, полузадушен, падна на земята; другия уби със сабя и най-после започна да се бие с Мос-хо-ке. Изведнъж някой го улови отзад и го повали долу.

Това бе индианецът, когото Балбоа едва не удуши.

Мос-хо-ке бързо се притече на помощ на другаря си и двамата скоро се справиха с отчаяно бранещия се Балбоа и го вързаха. Най-после тигърът бе укротен.

Тогава вождът отново подпря стълбата на стената и с помощта на един команч изнесе на покрива пленника.

Бунтовниците и червенокожите с помощта на отряда на Кристобал на няколко места превзеха окопите и навлязоха в крепостта. Испанците, които я бранеха, се смутиха, а необяснимото отсъствие на Балбоа в най-критичния момент още повече засили паниката.

Когато видяха развяващото се на покрива национално знаме, патриотите мексиканци и индианци почувстваха, че мъжеството им ги напуска. Те се струпаха на едно място и с викове „Да живее отечеството“ напуснаха бившите си съюзници и се присъединиха към бунтовниците.

Но войниците на капитана, тази утайка на обществото, като знаеха, че не могат да разчитат на милост, започнаха да се бият още поточаяно. Те не мислеха вече за победа — тя бе невъзможна, — а искаха само по-скъпо да продадат живота си.

Започна се страшно клане поради силната национална омраза, която изпитваха един към друг двете страни. Ранени нямаше, те биваха веднага убивани.

Апахите се мярнаха на границата, но само за миг. Дон Хосе не се излъга. Като разбраха, че намесата им няма да даде резултат, веднага обърнаха конете и избягаха в гората.

Изведнъж войниците на капитана, които все още храбро се биеха, видяха началника си вързан. Той бе пленник на мексиканците! Те захвърлиха оръжието си и се предадоха, като молеха врага за пощада.

За нещастие опиянените от боя не обърнаха никакво внимание на молбите им и до един ги избиха.

Сражението свърши, нямаше с кого да се воюва. От целия отряд на Балбоа само той остана жив.

Дон Хосе позволи на индианците да се разотидат. Те изкупили грешката си, като минаха на страната на бунтовниците и помогнаха да бъдат победени испанците. Доволни, че тъй леко се отърваха, червенокожите веднага напуснаха бойното поле и бързо изчезнаха в далечината.

Тогава по обичая на прерията в Големия дом на Моктекусоми се събра съвет под председателството на дон Морено, за да съди дон Орасио Балбоа.

В съвета участваха Инкарнасион, Луис, дон Рамон Очоа, Кристобал Нава, Мос-хо-ке и Антилопа.

Свалиха въжетата, с които бяха вързани ръцете и краката на капитана, и той, конвоиран от двама бунтовници, дойде при съдиите си.

Тъкмо дон Хосе искаше да почне разпита, вратата се отвори и влезе доня Линда.

Всички присъстващи я погледнаха с изненада. Без да се смути, младата девойка отиде при масата, около която заседаваха съдиите, и се обърна към дон Хосе.

— Татко — каза тя с треперещ от възмущение глас. — Ти не можеш да бъдеш съдия в дело, което тъй близък те засяга. Ти си твърде добър и великодушен, за да от мъщаваш за личната си обида. Пред теб стои човекът, когото победата ти хвърли в ръцете. Погледни на него не като на престъпник, а като на нещастен противник.

Остави бог да го накаже.

— Дъще моя... — строго заговори дон Хосе.

Но капитанът с жест го прекъсна.

Откакто Балбоа падна в плен, дълбок прелом се извърши у него. Силата на волята му отслабна, железният характер се смекчи. Не страхът от смъртта извърши тази промяна, а провалянето на плана, за който толкова време мечта. Всичките му надежди изведнъж се провалиха и този неочакван удар го преобрази. Сега разбра колко ужасни са били престъпленията му, с каква черна неблагодарност се отплати за добротата на човека, комуто всичко дължеше. Да, съдбата справедливо наказва Балбоа и смъртта не го плаши. Това за него е изкупление.

— Сеньори — с достойнство заговори той, колкото и строга да бъде присъдата ви, предварително признавам нейната справедливост. Вие сте само оръдие на божие то възмездие. Не вие ме наказвате, а Бог.

Балбоа се обърна към Линда и вежливо се поклони.

— Моята смъртна присъда е във вашата уста, сеньорина — рече той. — Човекът, който е извършил престъпление против вас, не заслужава да живее. Простете ми и нека бог ви благослови.

И като грабна със светкавична бързина ножа на едного от войниците, капитанът се прободде и падна мъртъв в краката на Линда.

Той сам изпълни присъдата си.

Два месеца след това дон Хосе пожертва за делото на въстанието шейсет милиона пиастра. Подир седмица полковник Итурбид, непримирим враг на бунтовниците, вдигна знамето на свободата и потегли срещу испанците, като спечели бляскава победа. С Игуалския договор Мексико бе признато за независима страна.

Предвижданията на последния мексикански император се сбъднаха. Неговото богатство помогна на мексиканците да изгонят от своята страна испанците, чийто терор им тежа цели три века.

Същия ден, когато генерал Итурбид, председател на новата република, влизах в столицата Мексико, се сключи бракът на Линда с Инкарнасион. Дон Луис, Кристобал и дон Рамон присъстваха на него като свидетели.

Мос-хо-ке също бе на венчавката и стоеше редом: с дон Хосе, който преживяваше двойна радост: Мексико бе свободно, дъщеря му — напълно щастлива.

Когато обредът свърши, дон Луис започна да се сбогува с приятелите си. Напразно го молеха да остане при тях; той твърдо настояваше на своето.

— Какво мислиш да правиш? — попита го Инкарнасион. —
Защо си отиваш?

— Сега съм съвсем излишен — отвърна с усмивка Луис. —
Мексико има своята независимост, а ти си щастлив. Не е ли тъй?

— Разбира се! — извика Инкарнасион.

— А пък аз не. След като видях прерията и подишах нейния въздух, градският живот ми стана омразен и нямам сили да го понасям.

— Но това е безумие!

— Не, твърде умно е, поне от мое гледище.

— И ти искаш...

— Аз искам — прекъсна го дон Луис — да поживея малко и за себе си, след като живях толкова време за другите. Мина умря, ти се ожени, а пък аз останах съвсем сам. Нашият приятел Мос-хо-ке тази вечер отива в прерията и аз го помолих да ме вземе със себе си. Ще тръгнем заедно. Често ще мисля за теб, приятелю, и сърцето ми винаги ще бъде с теб. Ако някога ти дотрябва моята помощ, стига да кажеш само една дума, и аз веднага ще дойда. Не се опитвай да ме задържиш, безполезно е. Решението ми е категорично.

Същия ден дон Луис напусна Мексико и заедно с Мос-хо-ке отиде в прерията.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.